

Stichting
Pensioenfonds
Transavia
Gron- en
Cabinepersoneel

Jaarverslag 2018
Stichting Pensioenfonds Transavia
Gron- en Cabinepersoneel i.l.

Inhoudsopgave

KARAKTERISTIEKEN VAN HET PENSIOENFONDS	3
VERSLAG VAN HET VERANTWOORDINGSORGAAN	10
VERSLAG VAN DE VEREFFENAARS	12
BALANS PER 31 DECEMBER 2018.....	38
STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2018	40
BESTEMMING VAN HET SALDO VAN BATEN EN LASTEN.....	41
KASSTROOMOVERZICHT OVER 2018	42
TOELICHTING BEHORENDE TOT DE JAARREKENING 2018	43
BALANS PER 31 DECEMBER 2018 (RING GROND).....	48
STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2018 (RING GROND)	49
BESTEMMING VAN HET SALDO VAN BATEN EN LASTEN (RING GROND)	49
KASSTROOMOVERZICHT OVER 2018 (RING GROND).....	50
TOELICHTING RING CABINE	60
BALANS PER 31 DECEMBER 2018 (RING CABINE).....	61
STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2018 (RING CABINE)	62
BESTEMMING VAN HET SALDO VAN BATEN EN LASTEN (RING CABINE).....	62
KASSTROOMOVERZICHT OVER 2018 (RING CABINE)	63
OVERIGE GEGEVENS.....	74
CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT	75

Karakteristieken van het pensioenfonds

Profiel

Stichting Pensioenfonds Transavia Grond- en Cabinepersoneel (SPTGC), statutair gevestigd te Schiphol, gemeente Haarlemmermeer is opgericht op 30 december 2011. Per die datum zijn de twee pensioenfondsen Stichting Pensioenfonds Transavia Grondpersoneel (SPTG) en Stichting Pensioenfonds Transavia Cabinepersoneel (SPTC) gefuseerd als Multi-ondernemings pensioenfonds (Multi-opf). Het fonds is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 54292417. Het fonds is een ondernemingspensioenfonds en heeft tot doel uitvoering te geven aan de pensioenreglementen Transavia Grondpersoneel en Transavia Cabinepersoneel. De statuten zijn op 15 mei 2017 voor het laatst gewijzigd. De sponsor van het ondernemingspensioenfonds SPTGC is Transavia Airlines C.V., in dit jaarverslag ook genoemd: Werkgever, Transavia of vennootschap.

Missie, visie en strategie

Door de keuze van sociale partners om de uitvoering van de pensioenregelingen vanaf 1 januari 2018 elders onder te brengen is de rol van het fonds veranderd. Het bestuur heeft begin 2018 grondig nagedacht over haar nieuwe rol en is tot de slotsom gekomen, dat in stand houden van het fonds niet in het belang van deelnemers en gepensioneerden is. In de loop van dit verslag gaat het bestuur uitvoeriger in op de overwegingen die daarbij een rol hebben gespeeld. Voor de in 2017 opnieuw geformuleerde missie, visie en strategie heeft dat inhoudelijk niet veel gevolgen, behalve de passages die betrekking hebben op actieve pensioenopbouw.

Missie

De door de vennootschap gesloten pensioenovereenkomst wordt als een goed huisvader tot uitvoering gebracht en beheerd.

Het realiseren van het best mogelijke pensioenresultaat nu en in de toekomst voor de belanghebbenden van het pensioenfonds. De belanghebbenden zijn de deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden, de pensioengerechtigden en de werkgever.

Visie

Het bestuur wil een betrouwbare, deskundige en constructieve gesprekspartner zijn voor alle belanghebbenden. Het bestuur stelt daarbij het belang van (gewezen) deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en gepensioneerden op de eerste plaats.

Streven is om op de pensioenaanspraken en pensioenrechten, indien mogelijk, toeslagen te verlenen.

Risico's worden adequaat gemanaged; de premie, het risico en de kosten moeten met elkaar in balans zijn.

Het handelen van het bestuur is gericht op integriteit, transparant communiceren, evenwichtig belangen afwegen, risico bewust en (kosten) efficiënt zijn.

Het bestuur kijkt kritisch naar haar eigen functioneren en staat open voor feedback en de opvatting van het Verantwoordingsorgaan en Intern Toezicht.

Het bestuur wil betrokken worden bij de toekomstige ontwikkelingen van de pensioenagenda

Het bestuur heeft haar rol in de driehoek met sociale partners tot 1 januari 2018 primair gezien in het uitvoeren van de door hen gekozen regeling en uitvoeringsvorm. Nu de uitvoeringsvorm is gewijzigd en het fonds geen rol meer speelt bij de opbouw, ligt de focus op het beheer van de opgebouwde rechten en het vrije vermogen. Het bestuur blijft geïnteresseerd in de ontwikkelingen van de pensioenagenda en het arbeidsvoorwaardelijk overleg van sociale partners. Vanaf 2020 is het Multi OPF wettelijk niet meer mogelijk en ook dat gegeven speelde mee in de discussie over het bestaansrecht en de toekomst van het fonds.

Strategie

Het bestuur zorgt ervoor dat zij in staat is om haar taken zo goed mogelijk uit te voeren. Zij beschikt over voldoende tijd en middelen en heeft kennis van zaken. Het bestuur is zich bewust van het feit, dat zij niet alwetend is en laat zich bijstaan en adviseren wanneer dat nodig is. De samenwerking in het bestuur is gebaseerd op respect, vertrouwen en openheid.

In haar betrekkingen met anderen hanteert het bestuur het principe 'hard op de inhoud, zacht op de relatie'.

Het bestuur is zich bewust van haar rol en die van anderen. De proactieve houding die het bestuur nastreeft, betekent niet dat zij op de stoel van anderen wil gaan zitten. Zij hecht juist veel waarde aan een zorgvuldig verloop van besluitvorming en de afbakening van taken en verantwoordelijkheden. Het betekent wel dat zij zich vrij voelt om (gevraagd en ongevraagd) een bijdrage te leveren aan het pensioenoverleg.

Het bestuur is verantwoordelijk voor de opgebouwde pensioenaanspraken en het eigen vrije vermogen. Ter bescherming van nominale aanspraken is de uitvoering van het pensioen- en vermogensbeheer herverzekerd en uitbesteed aan verzekeringsmaatschappijen Aegon en Nationale Nederlanden. Het bestuur voert hiertoe een solide financieel beleid, dat in overeenstemming is met wet- en regelgeving. Het bestuur ziet erop toe dat de afgesloten overeenkomsten naar behoren worden uitgevoerd.

Het eigen vrije vermogen dient primair als financieringsbron voor het verlenen van toeslagen. Het bestuur brengt met behulp van een scenario analyse in kaart hoe de beschikbare middelen zo optimaal mogelijk zouden kunnen worden aangewend.

Om het eigen vrije vermogen zo goed mogelijk te laten renderen is in samenspraak met de beleggingsadviseur en vermogensbeheerder een beleggingsplan opgesteld. De ontwikkeling van het rendement wordt frequent gevolgd en besproken.

Daarnaast hebben sociale partners in 2017 andere uitvoeringsmogelijkheden van de pensioenregelingen voor de toekomstige opbouw van pensioen onderzocht. Dit heeft geresulteerd in het besluit om de opbouw van pensioen voor medewerkers Grond en Cabine vanaf 1 januari 2018 bij andere uitvoerders onder te brengen. Voor Grond is dat het APF Stap geworden, voor Cabine BeFrank.

Het bestuur realiseert zich al geruime tijd, dat het fonds relatief klein van omvang is. De tendens van de laatste jaren is, dat steeds meer ondernemingspensioenfondsen ophouden te bestaan. Het bestuur heeft zich de afgelopen jaren geregeld de vraag gesteld of het fonds nog bestaansrecht heeft, waarbij steeds een bevestigend antwoord volgde. Dit was veelal gebaseerd op het feit dat onderzochte alternatieven niet leidden tot een aantoonbaar beter pensioenresultaat voor (gewezen) deelnemers en gepensioneerden (en ook een beetje op geloof in eigen kunnen...). Nu het fonds vanaf 1 januari 2018 geen rol meer speelt bij de pensioenopbouw, heeft het bestuur de vraag over het bestaansrecht nogmaals gesteld. Het antwoord daarop luidt, dat het bestuur geen overtuigende argumenten ziet om het fonds in stand te houden. In vervolg hierop heeft het bestuur een voorgenomen besluit tot liquidatie genomen en dit ter advisering aan het VO voorgelegd. Het VO heeft een positief advies gegeven, waarna het bestuur een definitief besluit heeft genomen.

Het bestuur spant zich in om de (gewezen) deelnemers en gepensioneerden zo goed mogelijk te informeren over hun pensioen. Zij gebruikt hiervoor met name digitale kanalen als haar website en e-mail. De informatie dient duidelijk, begrijpelijk, tijdig en toegankelijk te zijn. Het bestuur vraagt door middel van een enquête hoe haar communicatie wordt ervaren.

Organisatie

Vereffenaars

De samenstelling per 31 december 2018 is als volgt:

Naam	Functie	Benoemd door	Lid sinds	Einde zittingsduur
Dhr. H. Nijman	Voorzitter	Werknemers	30 december 2011	Oktober 2022
Mevr. L. Bruns	Secretaris	Werkgever	1 januari 2017	1 januari 2025
Dhr. R. Bosma	Bestuurslid	Werkgever	1 januari 2017	1 januari 2025
Dhr. A.W. Gerritsma	Bestuurslid	Werkgever	12 september 2012	12 september 2020
Dhr. N. Rhayour Alami	Bestuurslid	Werknemers	1 november 2017	1 november 2021
Dhr. B.G. Parson	Bestuurslid	Werknemers (gepensioneerden)	1 juli 2014	Juli 2022

Ondersteuning

De vereffenaars worden bijgestaan door externe deskundigen voor actuariaat, beleggingen en risicobeheersing. De vereffenaars van het fonds heeft de dagelijkse uitvoering van de werkzaamheden, conform de afspraak met de werkgever, uitbesteed aan Aegon en Nationale Nederlanden. Deze werkzaamheden betreffen vermogensbeheer, pensioenadministratie en (een deel van) de communicatie. De bestuursondersteuning wordt verzorgd door medewerkers van Transavia (secretariaat, financiële- en salarisadministratie), door Aon Hewitt Consulting pensioenadvies en door Triple A Risk Finance. De vereffenaars hebben heeft zich in 2018 bij de uitvoering van haar algemene bestuurstaken laten bijstaan door dhr. R. Hagoort, principal client consultant van AON Hewitt. Bij andere, specifieke onderwerpen beoordelen de vereffenaars per geval of externe ondersteuning en advies wenselijk, c.q. noodzakelijk is.

De vereffenaars dragen, conform de eisen van de Pensioenwet, eindverantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de diensten die derden aan het pensioenfonds leveren.

Dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur van het fonds wordt gevormd door de voorzitter en secretaris. Alle operationele besluiten worden voorgelegd aan ten minste één medebestuurslid. De vereffenaars hebben uitsluitend bevoegdheden conform de statuten en reglementen van het fonds, overeenkomstig de vastlegging in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN).

Het Verantwoordingsorgaan

De samenstelling van het Verantwoordingsorgaan bestaat per ultimo 2018 uit de volgende leden:

- Dhr. R. de Gooijer namens de actieve deelnemers Cabinepersoneel;
- Mevr. M. Charoe-Meissen namens de actieve deelnemers Cabinepersoneel;
- Dhr. A. Boudewijn namens de actieve deelnemers Grondpersoneel;
- Dhr. G. Kool namens de pensioengerechtigden Grond- en Cabinepersoneel;
- Dhr. R. Huijsman namens de werkgever;
- Dhr. P. Marée namens de actieve deelnemers Grondpersoneel.

In 2018 heeft het bestuur negen keer vergaderd met het VO. Naast reguliere onderwerpen als Intern Toezicht, vaststelling jaarverslag over 2017 en beleggingen, is uitvoerig aandacht geschonken aan de toekomst van het fonds.

Intern toezicht

De visitatiecommissie is in november 2018 begonnen met haar werkzaamheden. Op 6 juni 2019 heeft de visitatiecommissie haar rapport uitgebracht, welke door haar met het bestuur besproken is.

De visitatiecommissie bestaat voor zowel SPTGC als SPTV uit de volgende leden:

- Dhr. J. Westerbrink;
- Mevr. M. Meijer-Zaalberg;
- Dhr. H.J.P. van Strang

De visitatiecommissie heeft in onderling overleg besloten dat mevr. Meijer-Zaalberg als voorzitter zal fungeren.

Uitvoeringsorganisatie

Actuele pensioenregelingen Grond- en Cabinepersoneel:

Het fonds voerde in 2018 geen actuele pensioenregelingen voor het Grond- en Cabinepersoneel van Transavia uit, maar voerde het beheer over de tot en met 31 december 2017 opgebouwde pensioenaanspraken en het vrije vermogen.

De tot en met 31 december 2012 opgebouwde pensioenaanspraken Grondpersoneel en Cabinepersoneel zijn herverzekerd bij Nationale Nederlanden Levensverzekering Mij. N.V. (Nationale Nederlanden). Deze aanspraken zijn per 1 januari 2013 premievrij achtergelaten bij Nationale Nederlanden.

De opgebouwde pensioenaanspraken vanaf 1 januari 2013 zijn herverzekerd bij AEGON Levensverzekering N.V. (Aegon) voor een periode van vijf jaar. Die overeenkomst is op 31 december 2017 geëindigd. Het bestuur heeft besloten om de opgebouwde aanspraken premievrij met behoud van garantie achter te laten bij Aegon.

De aanspraken die per 1 januari 2013 zijn ondergebracht bij Aegon zijn op nominale basis, hetgeen wil zeggen dat het jaarlijkse opgebouwde pensioen wordt ingekocht zonder rekening te houden met beleggings- en technische resultaten. De ingekochte aanspraken behouden te allen tijde de waarde van het moment van inkoop. Slechts door toeslagverlening kan de waarde toenemen.

De beleggingen van het eigen vermogen zijn ondergebracht bij Aegon Asset Management als vermogensbeheerder.

Het bestuur voert geregeld overleg met NN en Aegon over de uitvoering van hun werkzaamheden. Daarnaast voert Aon reguliere controles uit op de mutaties in de bestanden van beide uitvoeringsorganisaties.

De uitvoeringsorganisatie Aegon verstrekt een ISAE 3402 (type II)-rapportage. Het bestuur heeft kennisgenomen van de rapportage en heeft geen relevante bevindingen.

De uitvoeringsorganisatie NN verstrekt geen ISAE 3402 rapportage. Het bestuur heeft Aon opdracht gegeven om extra controles uit te voeren op de mutaties in het bestand van NN. Deze controles laten zien dat met voldoende zekerheid kan worden gesteld dat NN haar werkzaamheden correct uitvoert.

Beleggingscommissie

De samenstelling van de beleggingscommissie is per 1 januari 2017 gewijzigd en bestaat sindsdien uit de volgende leden:

- dhr. R. Bosma
- dhr. B. Parson
- dhr. J. P.S.I. Nijman

De beleggingscommissie houdt namens het bestuur toezicht op de uitvoering van de beleggingsovereenkomst, het beleggingsmandaat, de ontwikkeling van de beleggingsresultaten en bereidt bestuursbesluiten voor die betrekking hebben op de belegging van het eigen vermogen van het fonds. Om haar taken goed uit te kunnen voeren, voert de commissie geregeld overleg met Aegon Asset Management. De commissie laat zich bij haar werkzaamheden bijstaan door mevr. M. Van Beusekom, beleggingsconsultant van AON Hewitt.

De commissie doet in bestuursvergaderingen verslag van haar werkzaamheden. Daarnaast stelt zij het verantwoordingsorgaan op de hoogte van de beleggingsresultaten en (voorgenomen) besluiten tot wijziging van de beleggingsovereenkomst en/of –mandaat.

Communicatiecommissie

De communicatiecommissie bestaat uit mevr. Van Dijk, de heer Rhayour Alami en de heer Nijman. De communicatiecommissie is belast met de pensioencommunicatie richting alle belanghebbenden in de breedste zin van het woord. De communicatiecommissie werkt conform het Communicatiebeleidsplan dat door het bestuur als geheel wordt vastgesteld.

Commissie Technische zaken

In deze commissie, die bestaat uit mevr. Bruns, de heer Bosma en de heer Gerritsma, komen allerlei technische aangelegenheden aan de orde. In deze commissie worden o.a. reglementswijzigingen, ALM- en scenario-analyses en aanpassingen aan de ABTN en andere fondsdocumenten voorbereid. Daarnaast kan de commissie belast worden met allerlei zaken die de toekomst van het fonds aangaan.

Financiële commissie

De Financiële Commissie bestaat uit de heer Bosma, de heer Gerritsma en de heer Nijman, is met ondersteuning van de deskundigen, verantwoordelijk voor het financiële beheer van het fonds en het opstellen van de jaarstukken incl. de vereiste rapportages aan de toezichthouders.

Compliance officer

De compliance officer van het fonds is de heer P. Rotteveel, werkzaam als Business Controller bij Transavia. De compliance officer rapporteert rechtstreeks aan de voorzitter van het fonds. Er zijn in het verslagjaar geen bijzonderheden gerapporteerd. De compliance officer ziet tevens toe op naleving van de gedragscode en fungeert ook als klokkenluiders officer.

Accountant en Certificerend Actuaris

Het fonds heeft KPMG Accountants N.V. als externe accountant en AON/Hewitt als certificerend actuaris aangesteld.

Kerncijfers Ring Grond

	2018	2017
Aantal verzekerden		
Actieve deelnemers *	-	573
Premievrije rechten ('slapers')	1.278	711
Pensioentrekkenden	200	193
Nabestaanden en wezen	65	64
	1.543	1.541
*Waarvan arbeidsongeschikte deelnemers: 11(2016: 10)		
Reglement variabelen		
Back service actieven geboren vóór 1 januari 1950	geen	geen
Indexatie actieven geboren na 31 december 1949 in %	0,0%	1,57%
Indexatie inactieven vóór 1 januari 2006 in %	0,0%	1,57%
Indexatie inactieven na 31 december 2005 in %	0,0%	1,57%
Pensioenuitvoering		
Feitelijke ontvangen premie (x € 1.000)	-	4.267
Kostendekkende premie (x € 1.000)	-	4.257
Uitvoeringskosten in bedrag (x € 1.000)	149	155
Pensioenuitvoeringskosten herverzekeraar	2,0%	2,0%
Uitvoeringskosten i.r.t. de feitelijk ontvangen premie	nvt	5,6%
Uitvoeringskosten per deelnemer (in EUR)*	751	254
Uitkeringen (x € 1.000)	1.975	1.903
Beleggingsperformance		
Kosten vermogensbeheer in bedrag (x € 1.000)	116	94
Beheerskosten in %	0,48%	0,47%
Transactiekosten in %	0,19%	0,01%
Totale kosten vermogensbeheer in %	0,68%	0,48%
Vermogenssituatie en solvabiliteit		
Eigen vermogen (x € 1.000) ¹	13.133	14.839
Pensioenverplichtingen (x € 1.000)	140.044	136.333
Aanwezige dekkingsgraad ²	109,3%	110,7%
Reële dekkingsgraad	88,7%	89,4%
Beleidsdekkingsgraad	110,1%	111,7%
Vereist Eigen Vermogen (VEV)	n.v.t.	n.v.t.
Minimaal Vereist Eigen Vermogen (MVEV)	0,04%	0,26%
Minimaal Vereist Eigen Vermogen (x € 1.000)	58	357

*De totale kosten per deelnemer worden berekend op basis van zowel de actieve deelnemers als de gepensioneerden en nabestaanden. Aangezien de opbouw per 1 januari 2018 is gestopt zijn er geen actieve deelnemers meer en worden de totale kosten alleen nog maar over de gepensioneerden en nabestaanden berekend, hetgeen een sterk verhogend effect laat zien

¹Eigen vermogen: Het totaal van Kapitaal en reserves

² Het Pensioenvermogen gedeeld door de Pensioenverplichtingen

Kerncijfers Ring Cabine

	2018	2017
Aantal verzekerden (pensioenregeling per 1 januari 2006)		
Actieve deelnemers	-	719
Premievrije rechten ('slapers')	2.122	1.406
Pensioentrekkenden	16	14
Nabestaanden en wezen	13	13
	2.151	2.152
Reglement variabelen		
Indexatie actieven in %	0,00%	1,57%
Indexatie inactieven in %	0,00%	1,57%
Pensioenuitvoering		
Feitelijke ontvangen premie (x € 1.000)	-	2.460
Kostendeckende premie (x € 1.000)	-	2.469
Kosten vermogensbeheer in bedrag (x € 1.000)	116	94
Kosten vermogensbeheer in %	0,68%	0,48%
Pensioenuitvoeringskosten herverzekeraar	2,0%	2,0%
Uitkeringen (x € 1.000)	208	205
Uitvoeringskosten i.r.t. de feitelijk ontvangen premie	nvt	7,4%
Uitvoeringskosten per deelnemer (in EUR)*	5.267	254
Vermogenssituatie en solvabiliteit		
Eigen vermogen (x € 1.000) ³	2.429	2.641
Pensioenverplichtingen (x € 1.000)	56.148	53.797
Aanwezige dekkingsgraad ⁴	104,3%	104,7%
Reële dekkingsgraad	83,8%	83,4%
Beleidsdekkingsgraad	105,0%	105,5%
Vereist Eigen Vermogen (VEV)	n.v.t.	n.v.t.
Minimaal Vereist Eigen Vermogen (MVEV)	0,05%	0,28%
Minimaal Vereist Eigen Vermogen (x € 1.000)	30	152
Voorziening voor risico deelnemers		
Beleggingen voor 11 (ex) deelnemers (2017:11 (ex)-deelnemers ⁵)	522	524
Spaarfondsdeposito voor 11 ex-deelnemers (2017:11 ex-deelnemers ⁶)	8	8

*De totale kosten per deelnemer worden berekend op basis van zowel de actieve deelnemers als de gepensioneerden en nabestaanden. Aangezien de opbouw per 1 januari 2018 is gestopt zijn er geen actieve deelnemers meer en worden de totale kosten alleen nog maar over de gepensioneerden en nabestaanden berekend, hetgeen een sterk verhogend effect laat zien.

³Eigen vermogen: Het totaal van Kapitaal en reserves

⁴ Het Pensioenvermogen gedeeld door de Pensioenverplichtingen

⁵ Van 1 april 2000 tot 1 januari 2006 gold een individuele beschikbare premieregeling.

⁶ Tot 1 april 2000 gold een spaarfondsregeling.

Verslag van het verantwoordingsorgaan

Gedurende het boekjaar 2018 is het VO negen keer met het bestuur bijeen gekomen. Het VO heeft in het kader van zijn taakuitoefening kennisgenomen van de notulen van de bestuursvergaderingen in 2018 en het jaarverslag inclusief de jaarrekening 2018. Tevens heeft het VO kennis genomen van de accountants- en actuariële verklaring.

Bevindingen en conclusie

Het VO heeft de volgende bevindingen/opmerkingen:

1. Het afgelopen jaar heeft in het kader gestaan van de (aanloop naar) de liquidatie van het fonds. Per 1-1-2018 is de uitvoeringsovereenkomst met de sociale partners beëindigd en is het fonds slapend geworden.
2. Het VO heeft als aandachtspunten naar voren gebracht dat een vlotte en rechtvaardige afwikkeling (conform principes van evenwichtige belangenbehartiging) van het vrije vermogen alsmede het borgen van de tot en met 2017 opgebouwde aanspraken bij herverzekeraars zeer centraal moeten staan. Het VO hecht veel belang aan de governance, specifiek het toezicht op de uitvoering van de regeling alsmede de correcte naleving van de bij liquidatie gemaakte afspraken (voor zover nog niet afgerond), adequaat wordt belegd. Het VO zit niet altijd op één lijn met het bestuur over alle onderwerpen. Hierover vindt regelmatig overleg plaats. Sinds de wijziging van de pensioenwet is de rol van het VO veranderd van enkel toezicht houden ook een van meedenken. Het bestuur geeft het VO hierin ook de ruimte voor.
3. Het beleggingsbeleid was, en blijft, één van de grootste aandachtspunten voor het VO gezien de liquidatie van het fonds en de verdeling van het eigen vermogen. Meer dan ooit staan daarbij onderwerpen als doorlooptijd, rendement en risk appetite centraal. Het VO hecht eraan dat het belang van de deelnemers bij keuzes rond deze onderwerpen voorop moet staan.
4. In voorgaande jaren heeft het VO haar zorgen geuit over de hoge werklast van het bestuur. Deze druk is onverminderd hoog, vooral door de complexiteit van het liquidatie proces. Het VO ziet wel dat het bestuur hiervan bewust is en externe expertise inzet indien deze niet binnen haar gelederen of de vennootschap aanwezig is.
5. Het VO is tevreden over het functioneren van het bestuur, en is blij met de inzet en kundigheid van de leden daarvan. Het VO vraagt het bestuur echter wel om rekening te houden met de verdeling tussen actieven, inactieven en gepensioneerden in het bestuur. Inmiddels kent het bestuur 3 gepensioneerden (waarvan 2 van werkgevers zijde). Dit hoeft geen belemmering te vormen, maar dient wel in het achterhoofd te worden gehouden.
6. Het VO benadrukt net als in voorgaande jaren het belang van transparante en tijdige communicatie naar deelnemers (zowel actief als slapend) van de diverse regelingen.
7. Het VO ziet in 2019 een uitdagende taak voor zich om het bestuur te adviseren over het voorgenomen besluit over de aanwending van de achtergebleven gelden ten goede van alle (gewezen)deelnemers, slapers en gepensioneerden.
8. Het VO dankt het bestuur voor de constructieve samenwerking gedurende 2018.

Het VO komt tot de volgende conclusie:

Na beoordeling van het jaarverslag 2018, het verstrekte bestuursverslag en andere informatie en de toelichting van het bestuur over het door haar gevoerde beleid en beleidskeuzes naar de toekomst toe, geeft het VO hierbij een positief oordeel over het jaarverslag 2018 van de Stichting Pensioenfonds Transavia Grond- en Cabinepersoneel.

Het VO geeft hierbij gevolg aan het gestelde in artikel 4 lid 1 van het reglement verantwoordingsorgaan.

Schiphol, 18 juni 2019

Stichting Pensioenfonds Transavia Grond- en Cabinepersoneel

Verantwoordingsorgaan

Reactie van de vereffenaars op het verslag van het verantwoordingsorgaan

Het bestuur heeft met interesse kennisgenomen van het verslag van het verantwoordingsorgaan en dankt het verantwoordingsorgaan voor het positieve oordeel over het jaar 2018.

In 2018 is een belangrijk besluit genomen over de toekomst van het fonds, namelijk om over te gaan tot liquidatie van het fonds. Over dat besluit is uitvoerig met het verantwoordingsorgaan overlegd en haar positieve advies heeft in belangrijke mate meegespeeld bij de besluitvorming.

Het verruimde takenpakket van het verantwoordingsorgaan (niet alleen toezicht maar ook meedenken, zoals zij schrijft) is bij de (verdere) besluitvorming over de liquidatie volop aangesproken. Het doet het bestuur goed om te lezen dat zij in voldoende mate de ruimte ervaart om daar invulling aan te geven.

Het bestuur streeft ernaar om de liquidatie in 2019 af te ronden. Ook in de laatste fase zal het bestuur een beroep blijven doen op de inbreng en betrokkenheid van het verantwoordingsorgaan."

Verslag van de vereffenaars

Hoofdlijnen

Inleiding

Het fonds voerde in 2018 geen actieve regeling uit en kreeg daarom het predicaat 'slapend'. Als die benaming suggereert dat het bestuur in 2018 weinig te doen heeft gehad, dan behoeft dat enige correctie. Slapend of niet, aan alle reguliere verplichtingen moet onverminderd worden voldaan.

Dé hoofdlijn van 2018 werd bepaald door de vraag of, en zo ja welk bestaansrecht het fonds in die slaapstand nog heeft. Populair gezegd is gezocht naar een antwoord op de vraag 'waartoe zijn wij op aarde?' Na onderzoek, discussie en beraad is het bestuur tot de conclusie gekomen, dat voortzetting van het fonds niet in het belang van deelnemers zou zijn. Daarop is besloten om over te gaan tot liquidatie van het fonds. Het bestuur streeft ernaar om de liquidatie van het fonds in 2019 te voltooien.

Het reilen en zeilen van het bestuur

'Een slapend fonds wakker houden' is misschien wel een aardige omschrijving voor de werkzaamheden van het bestuur in 2018. Zoals in de inleiding aangegeven, dient ook een slapend fonds aan alle reguliere verplichtingen te voldoen. Door het liquidatiebesluit is de horizon van het fonds veranderd. Zaken die zich voorbij die horizon uitstrekken zijn met een andere, meer pragmatische blik benaderd.

De besluitvorming binnen het bestuur kenmerkt zich door (soms scherpe) discussies, ruimte voor bezinning en het streven naar unanimiteit. Bij elk besluit wordt de evenwichtige belangenafweging in ogenschouw genomen.

Eind 2018 heeft het bestuur een zelfevaluatie gedaan. De conclusie luidde, dat vertrouwen, veiligheid en openheid de samenwerking onverminderd kenmerken. Als voorbeeld werden de discussies en besluitvorming over de toekomst van het fonds genoemd. De werkzaamheden die samenhangen met de liquidatie vragen (extra) tijd, maar geven tegelijkertijd energie. In 2018 zijn veel (voorbereidende) werkzaamheden in werkgroepverband verricht. Aandachtspunt daarbij is om op gezette tijden vast te stellen of het bestuur als geheel volledig 'bij is'.

Premie-egalisereserve

De premie-egalisereserve vertoont voor beide ringen een positief saldo. Aangezien het fonds geen actieve regeling meer uitvoert, kan dit saldo niet worden verrekend met de premie.

Derhalve is bij ring Grond gekozen voor de inkoop van (extra) toeslag voor de groep Actieven. Dit is in lijn met het bestuursbesluit d.d. 9 mei 2016 en daarmee verband houdende toezeggingen in 2017 en 2018 over de aanwending van een eventueel batig saldo, die voortvloeit uit de oplossing van het premietekort van 2015. De actieve deelnemers hebben toen door een lagere opbouw de last van het tekort direct gedragen.

Dit bestuursbesluit spreekt louter een intentie uit tot het inkopen van de gemiste pensioenverwerving. Het bestuur kan besluiten om geen gevolg te geven aan dit besluit dan wel om het besluit aan te passen, een en ander ter beoordeling van het bestuur met inachtneming van evenwichtige belangenbehartiging als bedoeld in artikel 105, lid 2 van de Pensioenwet.

Bestuursbesluit d.d. 9 mei 2016

Het bestuur heeft de intentie in het kader van liquidatie van het fonds de door de deelnemers aan de Ring Grond over de jaren 2016 en 2017 gemiste pensioenopbouw, alsnog, al dan niet gedeeltelijk, in te kopen. De exacte methode die invulling geeft aan de inkoop zal ten tijde van de liquidatie nader door het bestuur worden vastgesteld. De bedoelde inkoop vindt uitsluitend plaats indien en voor zover het fonds bij liquidatie over dusdanige middelen beschikt dat bedoelde inkoop van pensioenaanspraken (en eventueel pensioenrechten) uit die middelen, al dan niet gedeeltelijk, kunnen worden gefinancierd. (besluit)

Bij ring Cabine werd het premietekort op een andere wijze opgelost en was een specifieke toezegging zoals bij ring Grond niet aan de orde. Om die reden is het batig saldo toegevoegd bij ring Cabine aan het vrije vermogen van het fonds.

Ring Grond: Inactieven van voor 2006

Het bestuur heeft in 2018 besloten om het volledige beschikbare bedrag dat gereserveerd was voor de inkoop van toeslag 1.285.231 in twee stappen aan te wenden. Dat betekent dat bovenop het besluit om aan alle groepen een toeslag van 1,57% over 2017 toe te kennen een slotindexatie van 3,72% specifiek aan deze groep is toegekend. Daarmee is het beschikbare bedrag volledig aangewend. De betreffende deelnemers zijn hier in februari 2019 per brief over geïnformeerd.

Indexatie

Het bestuur heeft overwogen dat het onderzoek naar- en een toekomstig besluit over de aanwending van het vrije vermogen na liquidatie het nemen van het jaarlijks indexatiebesluit niet in de weg hoeft te staan. Daarom is op basis van de budgetberekening van AON overwogen of, en zo ja hoeveel toeslag het bestuur over 2018 zou willen toekennen.

In de bestuursvergadering van 13 september 2018 is het voorgenomen besluit genomen om 1,11% indexatie toe te kennen aan alle groepen (gewezen deelnemers en gepensioneerden) van beide ringen, met uitzondering van de 'inactieven Grond van voor 2006'. Er was sprake van een voorgenomen besluit, vanwege het feit dat de tarieven van de inkoop van toeslag beïnvloed worden door de actuele stand van de rente. Bij de inkoop van de toeslag over 2017 speelde dit al een belangrijke rol en is in overleg met de adviseur van het fonds het moment van inkoop zo zorgvuldig mogelijk bepaald. Het traject van opvragen van offertes heeft zich over de maanden daarna uitgestrekt. Op enig moment kwam daarbij de aanvullende vraag aan Aegon of zij bereid zouden zijn om voor de groep actieve deelnemers Grond de inkoop van een extra toeslag (voor het beschikbare bedrag van de premie-egaliseringsreserve) te faciliteren.

Uiteindelijk is in de bestuursvergadering van 12 februari 2019 het definitieve besluit genomen om een toeslag te verlenen van 1,11% en wel per 1 januari 2019 voor beide Ringen en alle groepen. Het bestuur beseft dat gepensioneerden van de latere uitvoering van het indexatiebesluit nadeel ondervinden. Zij overweegt echter, dat het belang van een grotere groep in deze zwaarder weegt. Het nadeel kan deels worden gecompenseerd door een mogelijk gunstiger inkoop van de toeslag.

Het overleg met de vennootschap

In 2018 en 2019 is er geregeld overleg gevoerd met de vennootschap over lopende zaken. Vanzelfsprekend was de status van de liquidatie van het fonds een vast gespreksonderwerp. Vanaf eind 2018 heeft er specifiek over dit onderwerp overleg plaatsgevonden tussen een werkgroep van het bestuur en de vennootschap.

De Onderwerpen van gesprek waren:

- 1) De Akte (-s) van Overdracht;
- 2) Verantwoordelijkheden/verplichtingen van de vennootschap na liquidatie van het fonds:
 - a. Administratief;
 - b. Vrijwaring;
 - c. Kosten van individuele uitgaande waardeoverdracht

De Collectieve waardeoverdracht van de opgebouwde pensioenaanspraken aan respectievelijk Aegon en Nationale Nederlanden wordt vastgelegd in een Akte van Overdracht, die ook bepalingen bevat over rechten en plichten van de werkgever. De werkgever dient de Akte van overdracht dan ook te ondertekenen.

In besprekingen met werkgever is geconcludeerd, dat het merendeel van die bepalingen niet anders luidt, dan wel geen andere strekking heeft dan in voorgaande uitvoeringsovereenkomsten en de huidige beëindigingsovereenkomst van kracht was en is.

Uitzondering vormt de bepaling in de Akte van overdracht met Nationale Nederlanden, waarin opgenomen, dat de werkgever (Transavia) na liquidatie van het fonds de bijbetalingsverplichting in geval van individuele uitgaande waardeoverdrachten overneemt.

(Bij het sluiten van de herverzekeringsovereenkomst met Aegon is een opslag in de premie overeengekomen, waardoor het fonds voor individuele waardeoverdrachten geen bijbetaling verschuldigd is. In de herverzekeringsovereenkomst met NN is daar destijds niet voor gekozen, waardoor individuele waardeoverdracht van bij NN opgebouwde aanspraken wel een bijbetalingsverplichting voor het fonds oplevert).

In het liquidatieoverleg heeft de vennootschap zich op het standpunt gesteld, dat zij bij liquidatie van het fonds (zoveel mogelijk) gevrijwaard wil worden van toekomstige kosten van individuele uitgaande waardeoverdrachten middels een verzekering dan wel een door het fonds ter beschikking te stellen bedrag.

Het bestuur is in aanleg van mening dat zij hier niet aan mee wil werken, omdat het niet strookt met de doelstelling van het fonds voor de aanwending van het vrij vermogen. Daar komt bij, dat zij vindt dat het fonds in de afgelopen jaren reeds (onevenredig) veel nadeel heeft ondervonden van dit fenomeen.

In het belang van de voortgang van het liquidatieproces is het echter van belang om overeenstemming te bereiken over dit onderwerp. Om die reden is door het bestuur onderzocht hoe hoog de kosten van toekomstige individuele uitgaande waardeoverdrachten voor de vennootschap zouden kunnen zijn.

Het onderzoek heeft zich gericht op de situatie van de vennootschap, die zich als werkgever op de beperkende maatregel kan beroepen. In verschillende stappen is met toenemende nauwkeurigheid in kaart gebracht hoe hoog de kosten van toekomstige individuele uitgaande waardeoverdrachten zouden zijn.

Deze worden geschat € 147.000 voor ring Grond en op € 78.000 voor de ring Cabine in de jaren tussen 2020 en 2028. Bij deze berekening is rekening gehouden met een rente die zich ontwikkelt volgens de door de DNB gepubliceerde forward rentes en met de specifiek voor de Transavia personeelsbestanden van toepassing zijnde ontslag- en waardeoverdrachtkansen.

Hierbij wordt opgemerkt, dat het onderwerp 'individuele waardeoverdracht' al geruime tijd onderwerp van gesprek is tussen politiek en belanghebbenden. Niet uit te sluiten valt, dat de huidige regelgeving zodanig wordt aangepast dat ongewenste gevolgen van de huidige wet- en regelgeving worden weggenomen.

Het bestuur overweegt dat voortgang van het liquidatieproces een groter belang heeft dan vasthouden aan haar principiële uitgangspunt. Daarnaast kan zij, als zij zich verplaatst in de positie van de vennootschap, begrijpen dat de vraag voor een financiële bijdrage is neergelegd.

Alles overziend komt het bestuur tot de conclusie dat zij bereid is om het ingeschatte bedrag van € 225.000 (beide ringen tezamen) ter beschikking van de vennootschap te stellen. Indien hierover overeenstemming wordt bereikt, zal dit in een overeenkomst tussen het fonds en de vennootschap worden vastgelegd. Het bedrag wordt onttrokken aan het vrij vermogen.

Het overleg met het Verantwoordingsorgaan

De liquidatie van het fonds heeft ook zijn uitwerking gehad op het overleg met het Verantwoordingsorgaan. De betrokkenheid van het Verantwoordingsorgaan bij het fonds is groot en het unieke, eenmalige karakter van het liquidatiebesluit heeft dat nog verder versterkt. De combinatie van betrokkenheid en de wens om zo volledig en tijdig te informeren heeft ertoe geleid dat het aantal overlegmomenten is toegenomen. Het Verantwoordingsorgaan en het bestuur hebben op enig moment ook geconcludeerd, dat een onbedoeld neveneffect daarvan is, dat het soms lastig is om 'rolvast' te blijven. Het feit dat dit bewustzijn aan beide kanten aanwezig is, zorgt ervoor dat die rolverdeling in het besluitvormingsproces in voldoende mate in acht genomen is.

In 2018 heeft het VO de adviesaanvraag inzake het voorgenomen besluit tot liquidatie behandeld en daar een positief advies op gegeven, omkleed met voorwaarden en aandachtspunten.

In mei 2019 heeft het VO de adviesaanvragen inzake het voorgenomen besluit tot Collectieve Waardeoverdracht en de aanwending, verdeling en beheer van het vrij vermogen in behandeling genomen.

Zaken met betrekking tot herverzekeraars Nationale Nederlanden (NN) en Aegon

Het bestuur heeft haar besluit om te willen liquideren aan Aegon en NN gecommuniceerd en hen op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen op dat vlak. Met beide herverzekeraars zijn besprekingen gestart over de Collectieve waardeoverdracht.

Met NN is de slotindexatie voor de groep Inactieven van voor 2006 afgerond.

In de eerste maanden van 2018 is door beide herverzekeraars uitvoering gegeven aan de inkoop van de indexatie over 2017.

Het bestuur heeft de herverzekeraars geïnformeerd over haar voorgenomen besluit om aan alle groepen een toeslag toe te kennen van 1,1% per 1 januari 2019.

In dit verband is aan Aegon ook gevraagd om het positieve saldo uit de premie egalisatiereserve te verwerken in een extra toeslag voor de deelnemersgroep van ring Grond die in de periode 2015 -2017 de lasten van het premietekort uit 2015 heeft gedragen. Aegon heeft aangegeven dit uit te zullen voeren.

In het voorjaar van 2019 hebben beide herverzekeraars offertes verstrekt voor de inkoop van de toeslag per 1-1-2019. Het bestuur heeft nog geen gebruik gemaakt van deze offertes.

Zaken met betrekking tot Aegon Asset Management

Naast de reguliere maandelijkse beleggingsrapportages, heeft de beleggingscommissie tweemaal uitvoerig met Aegon Asset Management gesproken. In een van die besprekingen ging het over het geringe rendement op de vastrentende portefeuille. Als alternatief is voorgesteld om een deel van de vastrentende portefeuille te beleggen in het AEAM ABS fund in plaats van AEAM Core Eurozone Govn. Bond fund . De beleggingscommissie heeft dit voorstel, na overleg met de beleggingsadviseur overgenomen en aan het bestuur voorgelegd. Het bestuur heeft vervolgens besloten om de wijziging door te voeren.

In het geheel genomen viel het rendement op de beleggingen over 2018 tegen ten opzichte van 2017. Op het gebied van zakelijke waarden viel op dat de performance van Aegon Asset Management achterbleef bleef bij de benchmark; de verklaring hiervoor lag volgens Aegon Asset Management in keuzes op het gebied van het gevoerde allocatiebeleid die ongelukkig uitpaktten.

Het Intern Toezicht

In overleg met de visitatiecommissie en het Verantwoordingsorgaan is besloten om de liquidatie van het fonds tot centraal thema te maken. In samenhang hiermee is de periode waarop de visitatie betrekking heeft, verlengd tot 1 april 2019. Het rapport van de visitatiecommissie is met het bestuur besproken en het bestuur heeft een reactie gegeven op de aanbevelingen van de commissie.

IORP II

Vanaf 1 januari 2019 is de EU-Richtlijn m.b.t. verdere ontwikkeling van het tweede pijler pensioen. Deze richtlijn is in de Nederlandse wet geïmplementeerd.

Pensioenfondsen moeten ten gevolge van dit wetsvoorstel beschikken over de volgende sleutelfuncties:

1. De risicobeheersfunctie
2. De actuariële functie
3. De interne auditfunctie

De houders van de functies dienen onafhankelijk, objectief en eerlijk hun rol en taken te vervullen. Het fonds is in liquidatie en zal dit naar verwachting in de loop van 2019 hebben afgerond. Daarbij is de aard van het fonds zodanig dat een gekozen is voor een pragmatische aanpak van het vervullen van de sleutelfuncties, waarbij ook gelet is op proportionaliteit.

Daarom is de keuze gemaakt om de actuariële sleutelfunctie extern in te richten en de beide andere sleutelfuncties intern. Het bestuur maakt daarbij gebruik van de mogelijkheid om voorlopig waarnemers te benoemen voor deze sleutelfuncties.

Het bestuur toetst of de houders van de sleutelfuncties geschikt zijn voor de taak. Dit geldt ook voor degenen die de sleutelfuncties vervullen. Criteria zijn geschiktheid gelet op kwalificatie, kennis en ervaring.

De sleutelfunctiehouder rapporteert zijn bevindingen en aanbevelingen aan het bestuur en de visitatiecommissie en indien nodig aan DNB.

Het bestuur stelt vast dat beide bestuurders op hun terrein tenminste over niveau B+ (verdieping) beschikken en de actuaris niveau E (expert).

Het fonds is een gesloten fonds en in liquidatie; daarom is de houder en vervuller van de sleutelfunctie in belangrijke mate aan dezelfde persoon toebedeeld waar het de risicobeheersfunctie betreft. De interne auditfunctie is een controlefunctie en staat meer op afstand van het bestuur.

Het bestuur voert voor een belangrijk deel de beheerstaak en de uitvoerende taak uit waarbij het vermogensbeheer en pensioenadministratie is uitbesteed aan derde partijen, Aegon en Nationale Nederlanden.

De sleutelfuncties risicobeheer en interne audit zijn als controlerende taken toch intern vormgegeven. Door beiden aan het bestuur en de visitatiecommissie te laten rapporteren is een zekere hiërarchische scheiding en onafhankelijkheid aangebracht.

De risicobeheersfunctie en actuariële functie vormen de tweede 'line of defence', de interne auditfunctie vormt de derde line of defence.

Functieprofiel sleutelfunctionaris algemeen:

- Integriteit: hij moet integer en betrouwbaar zijn.
- Oordeelsvorming: ziet dwarsverbanden en kan communiceren tussen de verschillende domeinen.
- Onafhankelijk: hij neemt een onafhankelijke positie in en neemt verantwoordelijkheid voor eigen doen en laten.
- Stressbestendig

- Verantwoordelijkheid: hij heeft inzicht in de interne en externe belangen, weegt deze en legt daarover verantwoording af.
- Voldoende tijd beschikbaar voor het uitoefenen van deze functie.

Invulling Risicobeheer functie bij SPTGC

Er is gekozen voor de benoeming van een waarnemend sleutelhouder risicobeheer. In de loop van 2019 zal na uitwerking en het volgen van een opleidingsplan de definitieve functionaris benoemd worden.

Zijn belangrijkste taken zijn:

- Opvragen en bestudering van verslagen van:
 - Het bestuur,
 - de beleggingscommissie,
 - de financiële commissie,
 - het administratief overleg en
 - de commissie waardeoverdracht op voor het fonds relevante risico's
- Vaststellen welke vervullers van de sleutelfunctie risicobeheer er zijn en hun rapportages beoordelen. Voorbeeld: Aegon AAM met de ISAE 3402 rapportage.
- Risksheet periodiek aanpassen en beoordelen
- Periodiek afstemming met VC en andere sleutelhouders.

Het is een controlefunctie maar is daarnaast ook adviserend (aan het bestuur). De sleutelfunctionaris rapporteert aan het bestuur.

Specifieke functie eisen:

- Kennis van het risicobeleid van het fonds
- Kennis van de risico factoren die bij het fonds een rol spelen
- Kennis en ervaring met de het opstellen en interpreteren van risico rapportages en de communicatie daarover.
- Kennis van relevante processen binnen het fonds.

Vanaf 1 januari 2019 zal de Risicobeheersfunctie als waarnemer worden ingevuld door dhr. A.W. Gerritsma, bestuurslid van SPTGC en SPTV.

Invulling interne audit functie bij SPTGC

Er is gekozen voor de benoeming van een waarnemend sleutelhouder interne audit. In de loop van 2019 zal na uitwerking en het volgen van een opleidingsplan de definitieve functionaris benoemd worden.

De sleutelfunctionaris evalueert of de interne controlemechanismen en andere procedures en maatregelen ter waarborging van beheerste en integere bedrijfsvoering van het fonds adequaat en doeltreffend zijn. Hieronder vallen ook de uitbestede werkzaamheden van het fonds.

De sleutelfunctionaris zorgt ook voor afstemming met de compliance officer van het fonds over de gang van zaken.

Hij beoordeelt de uitgevoerde interne audit en de bevindingen die daaruit voortkomen.

De sleutelfunctionaris rapporteert aan het bestuur en de visitatiecommissie.

Specifieke functie eisen:

- Kennis hebben van en ervaring hebben met auditprocessen.
- Kennis hebben van het interne beheersingsmechanisme van het fonds
- Kunnen beoordelen hoe de sleutelfunctievervuller hun werkzaamheden uitvoeren.

De Interne Auditfunctie als waarnemer door dhr. J.W.M. Bouquet, bestuurslid SPTV.

Invulling sleutelfunctie houder Actuariële functie

Het bestuur kiest voor externe invulling door de actuaris van het fonds. De actuariële functie wordt ingevuld door dhr. A. Den Hartogh, bij Aon werkzaam en onder meer optredend als actuaris van het fonds.

Het bestuur gaat ervan uit dat de actuaris beschikt over alle vereiste kwalificaties kennis en ervaring noodzakelijk voor het vervullen van de sleutelhouderschap voor de Actuariële functie.

Compliance

De heer Rotteveel, compliance officer van het fonds, heeft geen meldingen ontvangen.

Het liquidatiebesluit

Aan het liquidatiebesluit ging de vraag vooraf of, en zo ja welke toegevoegde waarde er zou zitten in de instandhouding van een slapend fonds? Het bestuur heeft grondig en uitvoerig nagedacht over het antwoord op die vraag en is unaniem tot de conclusie gekomen dat zij die toegevoegde waarde niet, of op zijn minst slechts in beperkte mate zag. Na het trekken van die conclusie was het evident dat liquidatie van het fonds daar het enige, logische vervolg van kon zijn. Het bestuur heeft het Verantwoordingsorgaan om advies gevraagd op haar voorgenomen besluit. Het Verantwoordingsorgaan heeft het bestuur daarop laten weten dat zij de opvatting van het bestuur over de toegevoegde waarde van het in standhouden van een slapend fonds deelt en derhalve ook van mening is dat liquidatie van het fonds het meest in belang van deelnemers en pensioengerechtigden is. In haar advies heeft het verantwoordingsorgaan voorts enkele opmerkingen geplaatst over het vervolg, en dan met name de aanwending van het vrije vermogen. De opvatting van het VO luidde, dat zij een voorkeur heeft voor een spoedige aanwending van het vrije vermogen na liquidatie. Concreet gezegd, zou de aanwending naar het idee van het VO binnen drie jaar afgerond moeten zijn.

Rapportage van de visitatiecommissie

Deze rapportage bevat de bevindingen van de visitatiecommissie (hierna: VC) naar aanleiding van haar onderzoek naar het functioneren van het bestuur van de Stichting Pensioenfonds Transavia Grond- en Cabinepersoneel i.l. (hierna: het fonds) over de periode november 2017 tot en met december 2018. De taak van VC bestaat uit het toezicht houden op het beleid van het bestuur van het fonds, op de algemene gang van zaken in het fonds en het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. Op voorstel van de VC heeft het bestuur verzocht om naast de voormelde wettelijke taken, als specifiek onderwerp aandacht te besteden aan het proces en de besluitvorming betreffende het onderbrengen van de opgebouwde pensioenaanspraken en de liquidatie van het fonds.

De VC volgt bij het uitvoeren van haar rol de Code Pensioenfonds 2018 en de toezichtcode van de Vereniging Intern Toezichthouders Pensioensector (hierna: VITP). De VC legt jaarlijks haar bevindingen vast in een rapport en legt verantwoording af aan het VO, aan het bestuur en aan de werkgever.

Belangrijkste waarnemingen en aanbevelingen

Functioneren van de governance

De VC is van oordeel dat het paritair bestuursmodel functioneert en statuten en reglementen actueel zijn. Ook oordeelt de VC dat er sprake is van een kritisch constructieve invulling van de rol door het VO. Het VO blijft via het bestuur nauw aangesloten op ontwikkelingen rondom de afwikkeling van het fonds.

De VC heeft geen aanbevelingen.

Functioneren van het bestuur

De VC is van oordeel dat het bestuur naar behoren functioneert, regelmatig vergadert en dat in de bestuursvergaderingen de voor het fonds relevante onderwerpen op de agenda staan. De onderbouwingen van besluiten is niet altijd even duidelijk vastgelegd.

De VC beveelt aan de onderbouwing van bestuursbesluiten duidelijker vast te leggen.

Beleid van het bestuur

De VC is van oordeel dat het bestuur oog heeft voor het implementeren van nieuwe en gewijzigde wet- en regelgeving en al het nodige heeft gedaan om de AVG te implementeren.

De VC heeft geen aanbevelingen.

Het proces en de besluitvorming betreffende het onderbrengen van de opgebouwde pensioenaanspraken en de liquidatie van het fonds

De VC heeft vastgesteld dat het bestuur op grond van het toekomstonderzoek tot het voorgenomen besluit is gekomen om tot liquidatie van het fonds over te gaan. Dit besluit is weloverwogen en goed onderbouwd vastgelegd. De beoordeling en de voorgenomen besluitvorming door het bestuur over de bestemming van het vrije vermogen heeft op basis van vastgestelde criteria transparant, evenwichtig en zorgvuldig onderbouwd plaatsgevonden. De uitkomst is vooraf afgestemd met de werkgever en het VO en uiteindelijk vastgelegd in een getekende beëindigingsovereenkomst. Het VO heeft positieve adviezen afgegeven over de voorgenomen bestuursbesluiten. De verdere afwikkeling, na instemming van DNB, zal door een 'college van vereffenaars' plaatsvinden.

De VC beveelt aan het VO nauw te betrekken bij de voorbereiding op de besluitvorming betreffende het doorbeleggen.

Algemene gang van zaken in het fonds

De VC heeft vastgesteld dat in verband met het gesloten worden van het fonds en het toekomstperspectief het beleid niet geactualiseerd is, met uitzondering van IORP II en IT/AVG. De besluitvorming en de monitoring van de reguliere processen verloopt op hetzelfde niveau als gebruikelijk. Relevante fondsdocumenten hebben periodiek de aandacht van het bestuur, hoewel het enige tijd kan duren voordat een geactualiseerd document definitief wordt vastgesteld. De overwegingen van het bestuur die tot besluitvorming leiden en de gehanteerde criteria voor monitoring van de uitvoering zijn niet altijd in de notulen opgenomen.

De VC beveelt aan de gehanteerde criteria bij monitoring van de uitvoering en de overwegingen bij besluitvorming nadrukkelijker vast te leggen in de notulen.

Adequate risicobeheersing

Het bestuur heeft in 2018 samenhangend met de liquidatie veel aandacht besteed aan de analyse van strategische risico's en keuzes in de wijze van beheersen daarvan. Op basis van de bestuursnotulen is de

VC van oordeel dat de bespreking hiervan in bestuursvergaderingen uitgebreid en met voldoende diepgang heeft plaatsgevonden. In het 2de halfjaar 2018 was de implementatie van IORP II bij het fonds een belangrijk bespreekpunt en heeft tijdig de benodigde besluitvorming plaatsgevonden. De VC is van oordeel dat het bestuur een pragmatische invulling van IORP II kiest, rekening houdend met de verwachte liquidatie van het fonds binnen afzienbare tijd.

De VC beveelt aan:

- *de risico's samenhangend met de uitvoering van de liquidatie van het fonds, de monitoring van risico's, beheersing en eventueel benodigde bijsturing daarop onderbouwd vast te leggen;*
- *de uitvoering van de implementatie van IORP II onderbouwd te documenteren.*

Evenwichtige belangenafweging

Op basis van de ontvangen documenten en de van het bestuur ontvangen mondelinge toelichting op de besluitvorming heeft de VC vastgesteld dat het bestuur bij de toekenning van de indexatie voor de ringen Grond en Cabine de belangen van de diverse groepen uitgebreid heeft afgewogen. De vastlegging van de belangenafweging zelf mist de VC bij het voorgenomen besluit tot liquidatie en de adviesaanvragen daarover.

De VC beveelt aan:

- *de mondeling door het bestuur aan de VC toegelichte belangenafweging bij het voorgenomen besluit tot liquidatie alsnog gemotiveerd en onderbouwd vast te leggen.*

Communicatie

Het bestuur heeft in 2018 op het gebruikelijke niveau met deelnemers en pensioengerechtigden gecommuniceerd, via de website en in nieuwsbrieven. Onder meer over ontwikkeling van de financiële positie en andere relevante ontwikkelingen rondom het fonds. In overleg met het VO het communicatie beleid voor de afwikkeling van het fonds vast te leggen met daarin de communicatiestappen en boodschappen per doelgroep.

De VC beveelt aan:

- *in overleg met het VO het communicatie beleid voor de afwikkeling van het fonds vast te leggen met daarin de communicatiestappen en boodschappen per doelgroep.*

Naleving Code Pensioenfondsen

De VC heeft vastgesteld dat het bestuur in het bestuursverslag 2017 verantwoording heeft afgelegd over toepassing van de normen van de Code Pensioenfondsen 2014 en gemotiveerd aangegeven dat aan twee normen niet wordt voldaan. Inmiddels heeft het bestuur voor de rapportage over 2018 een analyse gemaakt van de Code Pensioenfondsen 2018.

De VC heeft geen aanbevelingen.

Cultuur en gedrag

Het bestuur werkt pragmatisch als team samen en is voldoende autonoom ten opzichte van sociale partners en verzekeraars en handelt in het belang van deelnemers, slapers en pensioengerechtigden.

De VC heeft geen aanbevelingen.

Opvolging eerdere aanbevelingen van intern toezicht

De VC is van oordeel dat het bestuur de aanbevelingen serieus neemt en in belangrijke mate opvolgt. Van de 14 aanbevelingen heeft het bestuur er zes heeft opgevolgd, vijf aanbeveling zijn opgepakt maar nog niet afgerond en drie aanbevelingen heeft het bestuur gemotiveerd terzijde belegd.

De VC heeft geen aanbevelingen.

De visitatiecommissie

Mw. mr. M. Meijer-Zaalberg (voorzitter)

Dhr. H.J.P. Strang RA

Dhr. J. Westerbrink

Reactie van de vereffenaars op rapportage van de visitatiecommissie

Het bestuur dankt de visitatiecommissie voor haar rapport. Het rapport is op 6 juni 2019, tezamen met het VO, toegelicht en besproken. Het neemt de aanbevelingen ter harte en overweegt de suggestie van de visitatiecommissie om in de eindfase van het liquidatieproces nog een korte, doelgerichte visitatie op de laatste periode van het jaar 2019 uit te voeren.

Pensioenuitvoeringskosten

Het fonds vindt kostenbeheersing belangrijk. Deelnemers vragen om transparantie en het fonds volgt daarom de aanbevelingen van de Pensioenfederatie.

In de aanbevelingen wordt een onderscheid gemaakt in kosten van het pensioenbeheer, kosten van het vermogensbeheer en transactiekosten.

De kosten van het pensioenbeheer worden uitgedrukt in kosten per deelnemer. Het aantal deelnemers is in de richtlijn de optelling van premiebetalende deelnemers en pensioengerechtigde deelnemers.

De kosten van het vermogensbeheer worden uitgedrukt als een percentage van het gemiddelde belegde vermogen evenals de transactiekosten.

Kosten pensioenbeheer

Onder de kosten van pensioenbeheer worden alle kosten opgenomen die het fonds maakt om de uitvoering van de pensioenovereenkomsten gestalte te geven. Hieronder vallen de kosten voor:

- Beloning bestuursleden
- Kosten toezichthouders
- Kosten accountant
- Kosten actuaris
- Kosten voor adviezen inzake gewijzigde wetgeving
- Kosten visitatiecommissie
- Kosten van pensioenuitvoerders

De kosten van de uitvoering van de pensioenregeling bedragen voor:

(in € 1.000)	2018	2017
Uitvoeringskosten volgens jaarrekening Ring Grond	149	155
Kosten voor rekening Transavia Airlines C.V.	50	55
Totale kosten voor Ring Grond	199	210
Totale kosten per deelnemer Ring Grond (in euro's)*	751	254
Uitvoeringskosten volgens jaarrekening Ring Cabine	108	134
Kosten voor rekening Transavia Airlines C.V.	50	55
Totale kosten voor Ring Cabine	158	189
Totale kosten per deelnemer Ring Cabine (in euro's)*	5.267	254

Naast de kosten die rechtstreeks ten laste van het fonds komen, zijn er een aantal kosten die voor rekening van Transavia Airlines C.V. komen. Deze kosten omvatten de tijdsbesteding van een aantal bestuursleden en leden van het Verantwoordingsorgaan alsmede de secretariële- en financiële ondersteuning. Deze kosten worden voor het jaar 2018 op ca € 100.000 geschat (2017: € 110.000). Deze kosten worden gelijk verdeeld over beide ringen.

*De totale kosten per deelnemer worden berekend op basis van zowel de actieve deelnemers als de gepensioneerden en nabestaanden. Aangezien de opbouw per 1 januari 2018 is gestopt zijn er geen actieve deelnemers meer en worden de totale kosten alleen nog maar over de gepensioneerden en nabestaanden berekend, hetgeen een sterk verhogend effect laat zien.

Beleggingen

In 2018 is er een negatief beleggingsresultaat van 7,23% na kosten gerealiseerd op de beleggingen. De beleggingscommissie heeft gedurende het verslagjaar geregeld met Aegon Asset Management en haar adviseur de ontwikkeling van de portefeuille besproken. Tegen de achtergrond van de beoogde liquidatie van het fonds is in deze besprekingen stilgestaan bij de mogelijkheden om na liquidatie het dan aanwezige batig saldo nog enige tijd te beleggen, indien daartoe besloten zou worden.

Bij aanvang van het verslagjaar bedroeg de tegenwaarde van de beleggingen € 20,4 miljoen, ultimo 2018 was dat € 15,8 miljoen, inclusief een onttrekking van € 3,4 miljoen. Het beleggingsresultaat over 2018 stemt niet tot (absolute) tevredenheid. Overigens betreffen de hiervoor genoemde rendementen nettorendementen, dus geschoond voor de kosten vermogensbeheer, deze zijn al in mindering gebracht. In 2018 werd duidelijk dat het rendement van de vastrentende waarden nihil was en dat er onvoldoende zicht was op verbetering. De beleggingscommissie heeft in samenspraak met AAM en haar adviseur gezocht naar mogelijkheden om de kans op een hoger rendement te vergroten. Deze is gevonden in het ABS fonds van AAM. De commissie heeft het bestuur voorgesteld de samenstelling van de portefeuille vastrentende waarden te wijzigen en het ABS fonds hierin op te nemen. Het bestuur heeft dit voorstel overgenomen.

De primaire doelstelling van de beleggingen is en blijft het creëren van middelen ten behoeve van het verlenen van toeslag.

De samenstelling van de beleggingen wordt weergegeven in noot 5 en 26.

Kosten vermogensbeheer

De vermogensbeheerkosten zijn als volgt: de beheerskosten zijn 0,48% en de transactiekosten bedragen 0,19% (2017: 0,47% resp. 0,01%). De transactiekosten over 2018 zijn niet één op één vergelijkbaar met die over 2017 aangezien een deel van de transactiekosten over 2018 in het voorgaande jaar in de performance van het betreffende fonds verantwoord werden. Voor de goede orde: het maakt voor het rendement na kosten op de portefeuille (ook in de vergelijking jaar op jaar) niets uit.

Verantwoord beleggen

Het vermogensbeheer van het vrije vermogen depot wordt uitgevoerd door Aegon Asset Management. Het fonds heeft regulier overleg over verantwoord beleggen met Aegon AM, onderschrijft haar beleid in deze en is in het kader van verantwoord beleggen akkoord met het beleggen in de diverse onderhavige Aegon beleggingsfondsen. Aegon AM geeft in zijn document 'Beleid Verantwoord Beleggen' aan dat er een uitsluitingsbeleid van toepassing is op alle bedrijven die direct betrokken zijn bij het vervaardigen, ontwikkelen, onderhouden of verhandelen van de volgende soorten wapens, munitie en mijnen: biologische wapens, chemische wapens, anti-persoonsmijnen, clusterbommen, en munitie met verarmd uranium. Bij indirecte betrokkenheid door een aan de onderneming juridische verbonden entiteit, zoals moederbedrijf of dochteronderneming, geldt een belang van 25% als drempel voordat tot uitsluiting wordt overgegaan. Aangaande nucleaire wapens, sluit AEGON bedrijven uit die direct betrokken zijn bij het vervaardigen, ontwikkelen, onderhouden of verhandelen van nucleaire wapens in landen waarvoor dat onder het non- proliferatieverdrag niet is toegestaan.

Voor een verdere verhandeling en detaillering hierover wordt verwezen naar het in het bovengenoemd door AEGON uitgegeven document 'Beleid Verantwoord Beleggen'.

De ISAE3402 verklaring van Aegon Investment Management (AIM) zijn door het bestuur bestudeerd (en besproken en geven geen aanleiding tot directe acties, wel zullen de belangrijkste uitzonderingen met Aegon IM besproken worden.

Communicatie

In 2018 heeft de communicatiecommissie zich naast de reguliere werkzaamheden met name gericht op de communicatie rond de toekomst van het fonds en het uiteindelijke liquidatiebesluit. Daarnaast heeft zij zich beziggehouden met de inwerkingtreding van de AVG in mei 2018.

Het bestuur toetst frequent of haar communicatie voldoet aan de volgende criteria:

- pensioenbewustwording;
- pensioeninzicht;
- tijdige informatie;
- begrijpelijke en duidelijke informatie;
- juiste informatie.

Aanvangshaalbaarheidstoets

De Pensioenwet legt de pensioenfondsen de verplichting op een jaarlijkse haalbaarheidstoets uit te voeren. De haalbaarheidstoets geeft een inschatting van het verwachte pensioenresultaat en voor de risico's daaromheen. Fondsen moeten zelf binnen de door de wet toegestane grenzen een bandbreedte vaststellen voor de toegestane afwijking van het verwachte pensioenresultaat bij een slecht weer scenario. Deze bandbreedte moet passen bij de risicohouding van de deelnemers in het fonds. Jaarlijks wordt gekeken of het verwachte pensioenresultaat nog aansluit bij de gewekte verwachtingen. Voor de toets wordt een uniforme aanpak voorgeschreven.

Bij de haalbaarheidstoets voor herverzekerde fondsen zal rekening moeten worden gehouden met de specifieke kenmerken van de contracten bij Aegon en NN. Bovendien zullen aannames gemaakt moeten worden hoe de contractvoorwaarden van de herverzekeraar gedurende de prognoseperiode zullen wijzigen.

De omstandigheid van het niet meer uitvoeren van een actuele pensioenregeling betekende een significante wijziging in de situatie van het fonds. Dit dwong het fonds om in 2018 een aanvangshaalbaarheidstoets uit te voeren.

Voor een herverzekerd fonds geldt dat zolang er sprake is van vrij vermogen de dekkingsgraad in de evenwichtssituatie lager is dan de feitelijke dekkingsgraad. Daar is in de vaststelling van de ondergrenzen rekening mee gehouden. Deze zijn door het bestuur in het vorige verslagjaar vastgesteld en in dit jaar zijn de resultaten van de vervolghaalbaarheidstoets gecommuniceerd met de sociale partners. Onderstaande gegevens komen uit de haalbaarheidstoets die door Aon op 21 juni 2018 is gepresenteerd:

Pensioenresultaat feitelijke situatie ring Grond:

- Verwachting: 80,5%
- Slecht weer: 69,6% (relatieve afwijking: 13,5%)

Pensioenresultaat evenwichtssituatie ring Grond:

- Verwachting: 67,3%
- Slecht weer: 50,9% (afwijking: 24,4%)

Pensioenresultaat feitelijke situatie ring Cabine:

- Verwachting: 57,1%
- Slecht weer: 37,7% (relatieve afwijking: 34,0%)

Pensioenresultaat evenwichtssituatie ring Cabine:

- Verwachting: 52,7%
- Slecht weer: 33,4% (relatieve afwijking: 36,7%)

Vastgestelde ondergrenzen en maximale afwijking Ring Cabine:

- Ondergrens verwacht pensioenresultaat evenwichtssituatie: gestelde norm 50%, nieuwe norm 50%
- Ondergrens verwacht pensioenresultaat feitelijke situatie: gestelde norm 55%, nieuwe norm 55%
- Afwijking in slechtweer scenario: gestelde norm 30%, nieuwe norm 35%

Vastgestelde ondergrenzen en maximale afwijking ring Grond:

- Ondergrens verwacht pensioenresultaat evenwichtssituatie: gestelde norm 55%, nieuwe norm 55%
- Ondergrens verwacht pensioenresultaat feitelijke situatie: gestelde norm 60%, nieuwe norm 70%
- Afwijking in slechtweer scenario: gestelde norm 25%, nieuwe norm 25%

De uitkomsten zijn in lijn met de beleidsuitgangspunten van (zo veel mogelijk) volledige pensioenopbouw en vrijwel geen indexatietoekenning.

De uitkomst bevestigt dat het perspectief op een goed pensioenresultaat in deze uitvoeringsvorm als mager te bestempelen valt.

Samenwerking

In het kader van het streven naar meer efficiency, effectiviteit en kwaliteit heeft het bestuur net als in voorgaande jaren waar nodig en mogelijk samengewerkt met SPTV, het andere Transavia pensioenfonds. Aangezien ook SPTV in 2018 besloten heeft om het fonds op te heffen, is in 2018 de samenwerking gezocht op alle zaken die bij liquidatie van een fonds aan de orde komen. Het spreekt voor zich, dat dit in 2019 wordt voortgezet.

Goed pensioenfondsbestuur

Goed pensioenfondsbestuur

Wettelijk is geregeld dat een pensioenfonds maatregelen dient te treffen die goed pensioenfondsbestuur waarborgen. Normen voor goed pensioenfondsbestuur zijn opgenomen in de Code Pensioenfondsen van de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid. Doel van deze Code, die gebaseerd is op het 'pas toe of leg uit'-beginsel, is onder meer dat pensioenfondsen hun functioneren verder verbeteren en inzichtelijker maken. De belanghebbenden - deelnemers, gepensioneerden, slapers maar ook de werkgevers - moeten er immers vertrouwen in hebben dat het toevertrouwde geld goed beheerd wordt en dat belangen van ieder evenwichtig worden afgewogen.

Het Fonds voldoet grotendeels aan deze Code. Alleen bij de samenstelling van de organen blijft het vanwege de specifieke 'achterban' erg moeilijk om te voldoen aan de diversiteitseis van code 56 en 65. Het bestuur heeft in 2018 haar beloningsbeleid geëvalueerd en geconcludeerd dat zij dit ongewijzigd voort wil zetten. Wel heeft het bestuur de aanbeveling van de visitatiecommissie uit haar rapport over 2017 ten aanzien van de BTW op de vergoedingen overgenomen.

Gedragcode

De jaarlijkse ondertekening van de gedragscode door het bestuur is geschied.

Verantwoordingsorgaan

In het verslagjaar heeft het bestuur geregeld met het verantwoordingsorgaan overleg gevoerd over de algemene situatie van het fonds en de werkwijze van het verantwoordingsorgaan. Het bestuur heeft waardering voor de wijze waarop het verantwoordingsorgaan met het bestuur in gesprek gaat over de afwegingen van het bestuur en de keuzes die het bestuur in verschillende kwesties heeft gemaakt.

Risicobeheersing

Het fonds hanteert een risk sheet waarin de voorkomende risico's beschreven staan met de gekozen beheersmaatregelen. De risk sheet wordt periodiek besproken en aangepast indien noodzakelijk.

Van Aegon als herverzekeraar en van Aegon AM als belegger worden ISAE 3402 rapportages ontvangen. De rapportage is voor het bestuur onderwerp van gesprek bij het beoordelen van de bedrijfsprocessen bij Aegon. Deze rapporten worden door het bestuur als bewijs gezien dat de procesuitvoering bij zowel Aegon als Aegon AM volgens de regels verloopt. De interne beheersing van de herverzekeraar wordt middels de zogenaamde ISAE 3402 Type II rapporten verwoord. Beide ISAE 3402 Type II rapporten van Aegon over de periode 1 januari 2018 tot en met 31 december 2018 worden door PWC gecontroleerd en met betrekking tot de uitzonderingen hebben we vastgesteld dat deze van minimale invloed zijn op SPTGC. Bovendien zijn er door Aegon verbeteracties ondernomen.

Deskundigheidsbevordering

Het bestuur heeft in 2018 geen gezamenlijke cursus gevolgd, maar op individueel- en commissieniveau is aan de bevordering van deskundigheid gewerkt.

Naleving wet- en regelgeving

Het bestuur heeft gehandeld binnen de bestaande wet- en regelgeving.

Toezichthouder

Op grond van artikel 96 van de Pensioenwet dient er in het jaarverslag melding te worden gemaakt over het functioneren van het pensioenfonds. Hierbij dienen in ieder geval de volgende punten te worden opgenomen, waarbij de voor het Fonds vigerende situatie is beschreven:

- Het Fonds heeft in 2018 geen dwangsom of boetes opgelegd gekregen van een van de toezichthouders (DNB of AFM);
- Het Fonds heeft in 2017 geen aanwijzing ontvangen;
- Er is in 2018 geen bewindvoerder aangesteld;
- Er is geen lange termijn herstelplan van toepassing zoals omschreven in artikel 138 van de Pensioenwet;

- Er is geen korte termijn herstelplan van toepassing zoals omschreven in artikel 140 van de Pensioenwet;

Uitbesteding

De pensioenadministratie van SPTGC is uitbesteed aan NN en Aegon. Het bestuur laat Aon gerichte controles uitvoeren op de kwaliteit van de administratie. Aegon heeft een ISAE 3402 verklaring afgegeven. NN heeft over 2018 geen ISAE 3402 afgegeven. Aon voert steekproefsgewijze controles uit op de administraties van Aegon en NN.

In het kader van de voorgenomen Collectieve Waardeoverdracht is door Triple A in opdracht van het bestuur een uitgebreide controle uit te voeren op de deelnemersbestanden van Aegon en NN.

De financiële administratie wordt door medewerkers van de vennootschap uitgevoerd. Beide administraties worden onderworpen aan controle door de externe accountant en certificerend actuaaris.

Belangrijke gebeurtenissen na 31 december 2018

- Het bestuur heeft in de bestuursvergadering van 12 maart 2019 een voorgenomen besluit genomen over de Collectieve waardeoverdracht naar Aegon en Nationale Nederlanden, alsmede de aanwending, verdeling en het beheer van het vrije vermogen.

Deze voorgenomen besluiten zijn nadien ter advisering aan het VO voorgelegd. Het VO heeft bij brief van 3 juni 2019 een positief advies gegeven op het voorgenomen besluit om de opgebouwde pensioenaanspraken middels een Collectieve waardeoverdracht over te dragen aan de herverzekeraars Aegon en Nationale Nederlanden.

Ten aanzien van de aanwending, verdeling en het beheer van het vrije vermogen adviseert het VO het bestuur om het voorgenomen besluit niet uit te voeren. Het bestuur en het VO treden in overleg over het advies.

Het bestuur zal in de bestuursvergadering van 20 juni 2019 over beide onderwerpen (CWO en vrij vermogen) een definitief besluit nemen.

- Voor 1 juli 2019 zal het bestuur het Plan van Aanpak bij DNB indienen. In het resterende deel van juni zal het Plan van Aanpak worden geactualiseerd en gecompleteerd.
- Zodra de besluitvorming over de CWO en het vrij vermogen is afgerond, zal het bestuur belanghebbenden daarover informeren. Het VO zal bij het opstellen van communicatie worden betrokken.
-
- Het bestuur heeft de vennootschap een voorstel gedaan m.b.t. het beschikbaar stellen van een financiële tegemoetkoming voor toekomstige (na liquidatie) kosten van uitgaande individuele waardeoverdrachten. Het bestuur is in afwachting van een reactie van de vennootschap.
-
- Er wordt gewerkt aan een definitieve versie van de Akte van Overdracht van beide herverzekeraars. Het streven is om deze voor 1 juli 2019 te ondertekenen.

Pensioenparagraaf Ring Grond

Karakter pensioenregelingen

Per 1 januari 2006 zijn alle pensioenregelingen voor het fonds een Collectief Beschikbare Premiereregeling (CDC) en geldt dat de actuariële- en beleggingsrisico's voor rekening voor alle deelnemers gezamenlijk zijn. De vennootschap is op geen enkele wijze aansprakelijk voor vermogenstekorten van het pensioenfonds. Aan de andere kant kan de vennootschap op geen enkele wijze aanspraak maken op eventuele vermogensoverschotten van het pensioenfonds. De vennootschap en het pensioenfonds zijn dit uitdrukkelijk in de uitvoeringsovereenkomst overeengekomen.

Het risico van lagere pensioenuitkeringen dan beschreven in het pensioenreglement komt op collectief niveau voor rekening van de (gewezen) deelnemers aan deze pensioenregeling en voor rekening van de individuele pensioengerechtigden door verlaging van de aanspraken, indien het collectieve niveau het risico niet op kan vangen.

Per 1 januari 2006 voert het fonds twee pensioenregelingen uit:

1. Pensioenregeling met final pay karakter, voor medewerkers per 1 januari 2006 in actieve dienst en geboren vóór 1 januari 1950. In deze regeling zitten geen actieve deelnemers meer.
2. Pensioenregeling, gebaseerd op middelloon, voor overige medewerkers van 18 tot 65 jaar.

Ad 1 De pensioenregeling met final pay karakter

Deze pensioenregeling heeft geen actieve deelnemers meer. De regeling was van toepassing op deelnemers geboren vóór 1 januari 1950 en in actieve dienst per 1 januari 2006. De pensioenregeling was een regeling met een final pay karakter (eindloon) en wordt gekwalificeerd als een uitkeringsovereenkomst in de zin van de Pensioenwet.

Ad 2 De pensioenregeling gebaseerd op middelloon

De pensioenregeling is een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling en wordt gekwalificeerd als een uitkeringsovereenkomst in de zin van de Pensioenwet.

De pensioenregeling kent de volgende pensioenvormen: ouderdomspensioen, partnerpensioen, wezenpensioen en premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid. De pensioenleeftijd als bedoeld in het pensioenreglement is per 1 januari 2014 verhoogd van 65 jaar naar 67 jaar.

Binnen de pensioenregeling gebaseerd op middelloon worden twee groepen onderscheiden:

Groep 1:

Werknemers van de vennootschap, behorende tot het grondpersoneel die geboren zijn op of na 1 januari 1950 en die op 31 december 2005 en op 1 januari 2006 bij de vennootschap als grondpersoneel in dienst werknemer waren, en bovendien op 1 januari 2006 de leeftijd van 25 jaar al hebben bereikt. Deze groep deelnemers wordt in het vervolg aangeduid met groep 1.

Groep 2:

- Werknemers van de vennootschap, behorende tot het grondpersoneel, die op of na 1 januari 2006 bij de vennootschap in dienst zijn getreden en de 18-jarige leeftijd hebben bereikt en daarnaast
- Werknemers van de vennootschap, niet zijnde vakantiekrachten, behorende tot het grondpersoneel, die op 31 december 2005 en op 1 januari 2006 bij de vennootschap als grondpersoneel in dienst werknemer waren, en op 1 januari 2006 de 18-jarige leeftijd al hebben bereikt maar nog niet de 25-jarige leeftijd.

Voor beide groepen geldt dat de pensioenaanspraken in beginsel worden berekend op basis van middelloon, hetgeen wil zeggen dat pensioen wordt opgebouwd over het gemiddeld verdiende salaris gedurende de diensttijd. Hierbij dient wel in acht te worden genomen dat conform het Collectieve Beschikbare Premieprincipe' de mogelijkheid bestaat van het toepassen van reductiebepalingen en, indien nodig, verlaging van de pensioenaanspraken voor het individu in overeenstemming met het pensioenreglement.

Binnen het pensioenreglement gebaseerd op middelloon bestaan er enkele verschillen tussen beide groepen. Groep 1 kent bijvoorbeeld een iets lagere franchise dan groep 2 en een partnerpensioen dat verzekerd is op spaarbasis. Voor groep 2 is het partnerpensioen verzekerd op risicobasis. Hiertegenover staat dat groep 2 een hoger jaarlijks opbouwpercentage voor het ouderdompensioen heeft. Verder is de deelnemersbijdrage aan de pensioenregeling voor groep 1 iets lager dan groep 2 (8,0% tegenover 8,2% van de pensioengrondslag). De werkgeversbijdrage bedraagt voor groep 1 16% en voor groep 2 16,4%.

Opbouwpercentage ouderdompensioen Ring Grond	Groep 1	Groep 2
2006 t/m 2015	1,75%	2,00%
2016	1,34%	1,54%
2017	1,48%	1,70%

Per 1 januari 2018 vindt er geen opbouw meer plaats.

Toepassing toeslagenbeleid

Er is geen beleid voor toeslagverlening. Er is geen recht op toeslagen en er wordt ook geen premie voor betaald of specifieke reserve voor aangehouden. Indien de financiële positie van het pensioenfonds naar het oordeel van het bestuur, gehoord de actuaire, toereikend is, heeft het bestuur binnen het kader van de Pensioenwet de mogelijkheid om toeslagen (gedeeltelijk) te verlenen.

Pensioenparagraaf Ring Cabine

Inleiding

Per 1 januari 2006 is voor de actieve deelnemers, die per 31 december 2005 jonger waren dan 60 jaar, door sociale partners een nieuwe pensioenregeling afgesproken, gebaseerd op middelloon en voorwaardelijke indexatie. De oude pensioenregeling (individuele beschikbare premie) is per 1 januari 2006 beëindigd, maar blijft naast de nieuwe pensioenregeling bestaan voor de medewerkers die per 31 december 2005 (ex)deelnemer zijn.

Per 1 januari 2006 voert het fonds twee pensioenregelingen uit, alsmede het deposito spaarfonds:

1. Pensioenregeling gebaseerd op middelloon per 1 januari 2006.
2. Pensioenregeling gebaseerd op individueel beschikbare premie tot 1 januari 2006.
3. Kapitalen uit hoofde van spaarfondspremies tot 1 april 2000 en een aantal afgekochte kleine pensioenen uit de pensioenregeling, genoemd onder 1.

Karakter pensioenregelingen

Ad 1. De pensioenregeling per 1 januari 2006

De pensioenregeling is een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling en wordt gekwalificeerd als een uitkeringsovereenkomst in de zin van de Pensioenwet.

De pensioenregeling kent de volgende pensioenvormen: ouderdomspensioen, partnerpensioen en wezenpensioen. Daarnaast is de premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid verzekerd. De pensioenleeftijd als bedoeld in het pensioenreglement is 67 jaar. Alle medewerkers, die vallen onder de CAO Cabine, die op of na 1 januari 2007 21 jaar of ouder zijn, zijn vanaf 1 januari 2007 deelnemer. In de periode van 1 januari 2006 tot 1 januari 2007 zijn alleen Pursers vanaf 25 jaar deelnemer.

De pensioenaanspraken worden berekend op basis van middelloon, hetgeen wil zeggen dat pensioen wordt opgebouwd over het gemiddeld verdiende salaris gedurende de diensttijd. Hierbij dient wel in acht te worden genomen dat conform het 'collectieve beschikbare premieprincipe' de mogelijkheid bestaat van het toepassen van reductiebepalingen in overeenstemming met het pensioenreglement. Het jaarlijks opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen is per 1 januari 2014 aangepast van 2,5% naar 2,0%, in 2015 naar 1,64% en in 2016 naar 1,55%. Het nabestaandenpensioen is verzekerd op risicobasis tot het 67ste levensjaar van de partner.

De werkgeversbijdrage aan de pensioenregeling bedraagt vanaf 2006 9,25% van de pensioengrondslag en de deelnemersbijdrage 6%. Totaal ontvangt het fonds een premie van 15,25% van de pensioengrondslag. Vanaf juli 2011 stijgt de pensioenpremie jaarlijks per 1 juli tot 17,25% per juli 2014. Vanaf die datum bedraagt de werkgeversbijdrage 9,75% van de pensioengrondslag en de deelnemersbijdrage 7,5%.

NB Sociale partners hebben een akkoord gesloten voor financiering van de meerkosten van uitvoering in het 'overbruggingsjaar' 2013. Daarbij is afgesproken dat op basis van de kostendekkende premie de werkgeversbijdrage in het overbruggingsjaar 2013 11,18% van de pensioengrondslag bedraagt.

Per 1 januari 2016 is de werkgeversbijdrage verhoogd van 9,75% naar 10,25%.

Voorwaardelijk toeslagenbeleid vanaf 1 januari 2014.

Per 1 januari 2014 is er geen doelgericht toeslagbeleid. Feitelijk betekent dat er geen enkele ambitie is om toeslagen te verlenen. Indien de financiële positie van het pensioenfonds naar het oordeel van het bestuur, gehoord de actuaris, toereikend is, heeft het bestuur, binnen de kaders van de Pensioenwet, de mogelijkheid om toeslagen (gedeeltelijk) te verlenen.

Ad 2. De pensioenregeling van 1 april 2000 tot 1 januari 2006

Deze pensioenregeling, op basis van individueel beschikbare premie, is van toepassing op deelnemers en gewezen deelnemers die per 31 december 2005 een spaarkapitaal met pensioendoel hebben (pensioenkapitaal). Deze regeling is per 1 januari 2006 beëindigd.

Per ultimo 2017 maken 11 (gewezen) deelnemers nog gebruik van deze regeling (4 actieve deelnemers, 5 arbeidsongeschikten en 2 "slapers"). Deze beschikbare premiereregeling is ondergebracht bij Nationale Nederlanden.

Ad. 3. Tegoeden spaarfonds.

Ten behoeve van de ex-deelnemers uit de spaarfondsregeling die gold tot 1 april 2000, die destijds geen waardeoverdracht hebben gepleegd, houdt het fonds de bedragen in eigen beheer aan en geeft daarover een rentevergoeding.

Deze ex-deelnemers werden in 2006 voor de tweede keer schriftelijk benaderd. Daarbij zijn zij gewezen op de opgebouwde pensioengelden, de rendementen die hierop worden toegekend en de kosten die het fonds in rekening brengt. Tevens is de mogelijkheid van waardeoverdracht onder de aandacht gebracht. Dit heeft sindsdien geleid tot een aantal waardeoverdrachten. In 2017 is deze regeling ondergebracht bij Aegon.

Opbouwpercentage ouderdomspensioen Ring Cabine

2006 t/m 2012	2,50%
2013 en 2014	2,00%
2015	1,64%
2016	1,55%
2017	1,55%

Per 1 januari 2018 vindt er geen opbouw meer plaats.

Financiële paragraaf Ring Grond

Samenvatting van de financiële positie van het fonds en ontwikkelingen gedurende het jaar

De financiële positie van Ring Grond is in 2018 verslechterd ten opzichte van 2017, dit wordt grotendeels veroorzaakt door het negatieve rendement op de beleggingen en het feit dat er geen premiebijdragen meer zijn.

Financiële paragraaf Ring Cabine

Samenvatting van de financiële positie van het fonds en ontwikkelingen gedurende het jaar

De financiële positie van Ring Cabine is in 2018 licht verbeterd ten opzichte van 2017 maar nog steeds negatief, dit wordt grotendeels veroorzaakt door het negatieve rendement op de beleggingen en het feit dat er geen premiebijdragen meer zijn.

Actuariële paragraaf Ring Grond

Analyse van het resultaat

(in € 1.000)	2018	2017
Beleggingsresultaten	-/-1.028	1.831
Premiebijdragen	-	4.267
Af: premie herverzekering	22	-/-4.089
Af: koopsom indexatie	-/-907	-/-1.871
Af: dekking voor kosten	-/-218	-/-155
Resultaat op premies	-/-1.103	-/-1.848
Dekking voor kosten	218	155
Af: pensioenuitvoeringskosten	-/-149	-/-155
	69	-
Overige resultaten	173	-/-1
Overige baten	241	
Resultaat boekjaar	-/-1.648	-/-18

Solvabiliteitstoets

De solvabiliteitstoets is voor het jaar 2018 door AON Actuarissen uitgevoerd volgens de volgende berekening:

(in € 1.000)	
Vordering op herverzekeraar	140.044
Overige activa minus overige passiva	13.191
Beschikbaar vermogen	153.235
Af: Technische voorzieningen	-/-140.044
Eigen Vermogen	13.191
Af: Minimaal vereist eigen vermogen (MVEV)	-/-58
Reservepositie	13.133

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningregels en uitgangspunten, toereikend vastgesteld.

- Marktrente: Rente Termijn Structuur DNB 31-12-2018 inclusief UFR;
- Overlevingstafels: AG-prognosetafels 2018 met toepassing van correctiefactor Es-P2A, zonder leeftijdsaanpassing;
- Gehuwdheid: Onbepaalde man/vrouw;
- Partnerpensioen: Aanneمة dat de man 3 jaar ouder is dan de vrouw;
- Partnerpensioen: Groep 1: op opbouw basis; Groep 2: op risicobasis. Er vindt geen opbouw plaats;
- Kostenopslag: 2% van de voorziening voor pensioenverplichtingen in verband toekomstige administratie- en excassokosten.

Actuariële paragraaf Ring Cabine

Analyse van het resultaat

(in € 1.000)	2018	2017
Beleggingsresultaten	-/-199	354
Premiebijdragen	-	2.460
Af: premie herverzekering	-/-11	-/-2.330
Af: koopsom indexatie	-	-/-577
Af: dekking voor kosten	-/-162	-/-134
Resultaat op premies	-/-173	-/-581
Dekking voor kosten	162	134
Af: pensioenuitvoeringskosten	-/-108	-/-134
	54	
Overige resultaten	-/-52	
Overige baten	158	
Resultaat boekjaar	-/-212	-/-260

Solvabiliteitstoets

De solvabiliteitstoets is voor het jaar 2018 door AON Actuarissen uitgevoerd volgens de volgende berekening:

(in € 1.000)	
Vordering op herverzekeraar	56.148
Overige activa minus overige passiva	2.429
Beschikbaar vermogen	58.577
Af: Technische voorzieningen	-/-56.148
Eigen Vermogen	2.429
Af: Minimaal vereist eigen vermogen (MVEV)	-/-30
Reservepositie	2.399

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningregels en uitgangspunten, toereikend vastgesteld.

- Marktrente: Rente Termijn Structuur DNB 31-12-2018 inclusief UFR;
- Overlevingstafels: AG-prognosetafels 2018 met toepassing van correctiefactor Es-P2A;
- Gehuwdheid: Onbepaalde man/vrouw;
- Partnerpensioen: Aanneمة dat de man 3 jaar ouder is dan de vrouw;
- Nabestaandenpensioen: Op risicobasis. Er vindt geen opbouw plaats;
- Kostenopslag: 2% van de voorziening voor pensioenverplichtingen in verband met toekomstige administratie- en excassokosten.

Risicoparagraaf

Het bestuur heeft het risksheet begin 2018 beoordeeld op basis van de situatie waarin het fonds zich vanaf 1 januari 2018 bevindt. Het feit dat er geen pensioenopbouw meer plaats vindt en het fonds geen premie-inkomsten meer heeft, leidt tot wijzigingen.

De belangrijkste (nieuwe) risico's zijn:

- Het wegvallen van inkomsten terwijl kosten doorgaan;
- Beschikbaarheid van gekwalificeerde bestuursleden;
- De kosten van individuele uitgaande waardeoverdrachten voor de bij NN opgebouwde aanspraken;
- Vertraging in het liquidatietraject.

Portefeuille risico

De pensioenaanspraken zijn ondergebracht in herverzekerde, premievrije contracten zonder winstdeling (nominaal) bij NN en Aegon.

Beleggingsrisico

Per 1 mei 2015 is het vrije vermogen geheel belegd via Aegon Asset Management. Vanuit de primaire doelstelling (middelen voor voorwaardelijk toeslagverlening creëren) is beleggingsrendement op termijn noodzakelijk. Het bestuur heeft de mogelijkheid om zelf het moment van toeslagverlening te bepalen. Het beleggingsrisico is beschreven in het beleggingsplan en wordt beheerst middels het beleggingsmandaat. De beleggingscommissie ziet hier namens het bestuur op toe.

Renterisico

Het renterisico is gezien vanuit de invloed die de rente heeft op de ontwikkeling/vaststelling van de rentecorrectiefactor. Voor een herverzekerd fonds geldt dat dit risico gedekt wordt door de herverzekeraars. Wel wordt bij een aanhoudend lage rentestand geweld aan de (oorspronkelijke) pensioendoelstelling gedaan. Vanaf 1 januari 2018 geldt het renterisico alleen bij de inkoop van toeslag.

Actuariel risico

Het actuariële risico is grotendeels afgedekt door middel van de garantiecontracten die met NN (tot en met 31 december 2012) en Aegon overeengekomen zijn. Wel loopt het fonds een actuariel risico bij de afwikkeling van waardeoverdrachten.

De grondslagen worden nauwlettend gevolgd en indien daartoe aanleiding is, aangepast in overleg met de actuaris.

Uitbestedingsrisico

Het uitbestedingsrisico (kredietrisico) is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop een fonds vorderingen heeft. De belangrijkste tegenpartijen van het fonds zijn NN voor achtergebleven aanspraken tot en met 31-12-2012 en Aegon voor achtergebleven aanspraken tot en met 31-12-2017 met wie het fonds een overeenkomst tot nominale herverzekering van de pensioenverplichtingen, premievrijstellingrisico en arbeidsongeschiktheidsrisico's heeft gesloten.

Communicatierisico

Vanwege het feit dat de pensioenopbouw vanaf 1 januari 2018 bij nieuwe uitvoerders (Stap en BeFrank) is ondergebracht, hebben deelnemers (mogelijk) pensioenaanspraken bij meerdere uitvoerders (NN en Aegon via SPTGC).

In 2018 is daar het liquidatiebesluit van het fonds bijgekomen. Alleen die term zou al voor enige onrust kunnen zorgen. Houders van pensioenaanspraken kunnen zich afvragen wat er met hun aanspraken gebeurt en er bestaat een risico dat de houder van pensioenaanspraken in verwarring raakt door de opeenvolgende wijzigingen in de afgelopen paar jaar. Het fonds zal zich inspannen om een bijdrage te leveren aan heldere en duidelijke pensioencommunicatie.

Operationeel risico

Ten slotte loopt het fonds net als elke andere organisatie niet financiële risico's in de zin van operationele risico's. Onder operationeel risico wordt verstaan het risico vanwege de onjuiste afwikkeling van

transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Het fonds beheerst deze risico's door het stellen van kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden als interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit van geautomatiseerde systemen enzovoorts. Deze kwaliteitseisen zijn vastgelegd in de Service Level Agreement met de herverzekeraar en worden periodiek getoetst door het bestuur van het fonds.

Volwassenheid IRM

De volwassenheid van het IRM is door het bestuur in 2018 tegen het licht gehouden, mede op grond van de veranderde situatie van het fonds. Het risksheet is aangepast en toegespitst op de veranderde situatie. De algemene conclusie van het bestuur luidt dat het risicomanagement aan de vereisten van DNB voldoet.

Toekomstparagraaf

Het bestuur is tot de conclusie gekomen dat er geen overtuigende argumenten zijn om het fonds voort te zetten en heeft in 2018, na een positief advies van het VO, het besluit tot liquidatie genomen.

In termen van planning heeft het bestuur zich voorgenomen om de liquidatie in 2019 te voltooien. Voortgang en snelheid in het traject zijn dan ook belangrijk, maar blijven ondergeschikt aan zorgvuldigheid van besluitvorming op belangrijke onderwerpen. De collectieve waardeoverdracht en de aanwending, verdeling en beheer van het vrije vermogen zijn de meest in het oog springende onderwerpen.

Het VO vervult een belangrijke rol bij de besluitvorming over deze onderwerpen en zal advies geven op de voorgenomen besluiten van het bestuur.

Hoewel de situatie van het fonds sinds vorig jaar significant anders is ('slapend fonds') en de horizon kort en eindig is ('liquidatie') blijft het bestuur de bestaande doelstelling om het best denkbare pensioenresultaat te realiseren, nastreven.

In deze toekomstparagraaf gaat het uiteindelijk nog maar om een ding: de toekomst van de opgebouwde pensioenaanspraken. In de wetenschap dat deze veilig zijn ondergebracht bij twee gerenommeerde herverzekeraars die de uitkering van de aanspraken garanderen, werkt het bestuur met een gerust gevoel naar de liquidatie toe.

Naar het zich laat aanzien resteert bij liquidatie een batig saldo (vrij vermogen), dat aangewend kan worden om die aanspraken te verhogen. De mate waarin en de manier waarop kunnen door belanghebbenden verschillend gewaardeerd worden, maar het geeft de toekomst hoe dan ook meer kleur

Onvoorziene omstandigheden daargelaten, vertrouwt het bestuur erop dat zij de liquidatie in 2019 kan voltooien.

Schiphol, 27 juni 2019

Stichting Pensioenfonds Transavia Grond- en Cabinepersoneel
De vereffenaars

Dhr. J.P.S.I. Nijman

Dhr. R.H.P. Bosma

Mevr. L.L. Bruns

Dhr. B.G. Parson

Dhr. A.W. Gerritsma

Dhr. N. Rhayour Alami

Balans per 31 december 2018

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

			2018	2017
Activa				
Beleggingen voor risico pensioenfond				
Ring Grond	5	13.223	17.099	
Ring Cabine	26	<u>2.556</u>	<u>3.306</u>	
			15.779	20.405
Beleggingen voor risico deelnemers Ring Cabine				
	27		530	532
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen				
Ring Grond	6	140.044	136.333	
Ring Cabine	28	<u>56.148</u>	<u>53.797</u>	
			196.192	190.130
Vorderingen en overlopende activa				
Rekening-courant Transavia Airlines C.V. Ring Grond	7	-	-	
Rekening-courant Transavia Airlines C.V. Ring Cabine	29	-	-	
Rekening-courant Aegon Ring Grond		8		
Overige vorderingen en overlopende activa Ring Grond	7	23	-	
			<u>31</u>	-
Liquide middelen				
Ring Grond	8	100	261	
Ring Cabine	30	<u>46</u>	<u>267</u>	
			146	528
			<u>212.678</u>	<u>211.595</u>

(in € 1.000)			2018	2017
Passiva				
Kapitaal en reserves				
Bestemmingsreserve Ring Grond	9	204	925	
Premie egalisatie reserve Ring Grond	9	-	204	
Premie egalisatie reserve Ring Cabine	31	-	135	
Overige reserves Ring Grond	9	12.987	13.710	
Overige reserves Ring Cabine	31	<u>2.429</u>	<u>2.506</u>	
			15.620	17.480
Technische voorzieningen				
Pensioenverplichtingen Ring Grond	10	140.044	136.333	
Pensioenverplichtingen Ring Cabine	32	56.148	53.797	
Toekomstige uitvoeringskosten Ring Grond	10	128	256	
Toekomstige uitvoeringskosten Ring Cabine	32	<u>108</u>	<u>216</u>	
			196.428	190.602
Voorziening voor risico deelnemers	33		530	532
Overige schulden en overlopende passiva				
Rekening-courant Nationale Nederlanden Ring Grond	11	5	1.581	
Rekening-courant Nationale Nederlanden Ring Cabine	34	12	424	
Rekening-courant Aegon Ring Grond	11	-	334	
Rekening-courant Aegon Ring Cabine	34	-	260	
Overige schulden en overlopende passiva Ring Grond	11	30	350	
Overige schulden en overlopende passiva Ring Cabine	34	<u>53</u>	<u>32</u>	
			100	2.981
			<u>212.678</u>	<u>211.595</u>

Staat van baten en lasten over 2018

(in € 1.000)		2018	2017
<i>Premiebijdragen</i>			
Ring Grond	13	-	4.267
Ring Cabine	36	-	2.460
<i>Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds</i>			
Ring Grond	14	-/-1.028	1.831
Ring Cabine	37	-/-199	354
<i>Mutatie beleggingen voor risico deelnemers</i>			
		-/-2	-/-202
<i>Mutatie herverzekeringsdeel Technische voorziening</i>			
Ring Grond		3.711	1.184
Ring Cabine		2.351	2.368
<i>Baten uit herverzekering</i>			
Ring Grond	15	1.975	1.903
Ring Cabine	38	208	205
<i>Overige baten</i>			
Ring Grond	16	113	-
Ring Cabine	39	50	-
Totaal Baten		7.179	14.370
<i>Mutatie Technische voorziening</i>			
Ring Grond		3.711	1.184
Ring Cabine		2.351	2.368
<i>Mutatie voorziening risico deelnemers</i>			
		-/-2	-/-202
<i>Pensioenuitkeringen</i>			
Ring Grond	17	1.975	1.903
Ring Cabine	40	208	205
<i>Mutatie voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten</i>			
Ring Grond	18	-/-128	-
Ring Cabine	41	-/-108	-
<i>Premie herverzekering</i>			
Ring Grond	19	885	5.960
Ring Cabine	42	11	2.907
<i>Saldo Waardeoverdrachten</i>			
Ring Grond	20	-/-173	1
Ring Cabine	43	52	33
<i>Pensioenuitvoeringskosten</i>			
Ring Grond	21	149	155
Ring Cabine	44	108	134
Totaal Lasten		9.039	14.648
Saldo rekening van baten en lasten		-/-1.860	-/-278

Bestemming van het saldo van baten en lasten

(in € 1.000)	2018	2017
Mutatie bestemmingsreserve Ring Grond	-/-721	-/-202
Mutatie premie egalisatie reserve Ring Grond	-/-204	10
Mutatie premie egalisatie reserve Ring Cabine	-/-135	-/-9
Overige reserves Ring Grond	-/-723	174
Overige reserves Ring Cabine	-/-77	-/-251
Saldo rekening van baten en lasten	-/-1.860	-/-278

Kasstroomoverzicht over 2018

(in € 1.000)		2018	2017
Kasstroom uit pensioenactiviteiten			
<i>Ontvangen premiebijdragen</i>			
Ring Grond	13	-	4.304
Ring Cabine	36	-	2.524
<i>Betaalde premies herverzekering</i>			
Ring Grond	19	-/-2.775	-/-5.217
Ring Cabine	42	-/-708	-/-3.330
<i>Betaalde waardeoverdrachten</i>			
Ring Grond	20	-/-143	-/-14
Ring Cabine	43	-/-33	-/-25
<i>Betaalde pensioenuitvoeringskosten</i>			
Ring Grond	21	-/-144	-/-123
Ring Cabine	44	-/-80	-/-127
<i>Tegemoetkoming in uitvoeringskosten</i>			
Ring Grond		50	
Ring Cabine		50	
		<u>-/-3.783</u>	<u>-/-2.008</u>
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten			
<i>Aankoop beleggingen voor risico pensioenfonds</i>			
Ring Grond	5	-/-2.848	-/-334
Ring Cabine	26	-/-551	-/-65
<i>Verkoop beleggingen voor risico pensioenfonds</i>			
Ring Grond	5	5.698	339
Ring Cabine	26	1.101	66
<i>Overige mutaties</i>			
Ring Grond	5	-	-/-6
Ring Cabine	26	-	-/-1
		<u>3.400</u>	<u>-/-1</u>
Totale mutatie		<u>-/-383</u>	<u>-/-2.009</u>
<i>Beginstand liquide middelen</i>			
Ring Grond	8	261	1.311
Ring Cabine	30	267	1.225
<i>Eindstand liquide middelen</i>			
Ring Grond	8	100	261
Ring Cabine	30	46	267
<i>Mutatie liquide middelen beleggingen</i>			
Ring Grond		-/-1	-/-1
Ring Cabine		-	-
Totale mutatie		<u>-/-383</u>	<u>2.009</u>

Toelichting behorende tot de jaarrekening 2018

1. Inleiding

Het doel van Stichting Pensioenfonds Transavia Grond- en Cabinepersoneel, statutair gevestigd te Schiphol, gemeente Haarlemmermeer (hierna 'het fonds') is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden; tevens verstrekt het fonds uitkeringen aan arbeidsongeschikte deelnemers.

2. Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Het bestuur heeft op 27 juni 2019 de jaarrekening opgemaakt en vastgesteld.

3. Stelsel- en schattingswijzigingen

Er hebben zich geen stelselwijzigingen voor gedaan wel zijn er schattingswijzigingen geweest in 2018. Aangezien het fonds volledig is verzekerd met een garantiecontract hebben de schattingswijzigingen geen impact op het vermogen en het resultaat. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar noot 10 en 32.

4. Grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling

(a) Algemeen

De jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2018, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2018.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat tevens de functionele valuta is van het fonds. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal, tenzij anders vermeld.

Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

(b) Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten.

De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

(c) Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

(d) Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "overlopende activa danwel overlopende passiva".

(e) Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

(f) Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

(g) Beleggingen

(g.1) Algemeen

In overeenstemming met de Pensioenwet worden beleggingen gewaardeerd op actuele waarde. Slechts indien de actuele waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Beleggingen voor risico pensioenfondsen en voor risico deelnemers worden op dezelfde wijze gewaardeerd. Participaties in beleggingsinstellingen, die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd onder beleggingen.

(g.2) Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers.

(g.3) Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers.

Indien vastrentende waarden of participaties in beleggingsinstellingen niet-beursgenoteerd zijn, vindt waardebepaling plaats op basis van de geschatte toekomstige netto kasstromen (rente en aflossingen) die uit de beleggingen zullen voortvloeien, contant gemaakt tegen de geldende marktrente en rekening houdend met het risicoprofiel (kredietrisico; oninbaarheid) en de looptijd.

Indien geen betrouwbare schatting van de actuele waarde van de vastrentende waarden is te maken, worden vastrentende waarden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs.

(h) Beleggingen voor risico deelnemers

De grondslagen voor de waardering van de beleggingen voor risicopolishouders zijn gelijk aan die voor de beleggingen die voor rekening van het fonds worden aangehouden.

(i) Herverzekeringsdeel Technische voorzieningen

Uitgaande herverzekeringspremies worden verantwoord in de periode waarop de herverzekering betrekking heeft.

Vorderingen uit herverzekeringscontracten op risicobasis worden verantwoord op het moment dat de verzekerde gebeurtenis zich voordoet. Bij de waardering worden de herverzekerde uitkeringen contant gemaakt tegen de rentetermijnstructuur, onder toepassing van de actuariële grondslagen van het pensioenfonds. Vorderingen uit herverzekeringscontracten die classificeren als garantiecontracten worden gelijkgesteld aan de hiertegenover staande voorziening voor pensioenverplichtingen.

Vorderingen uit hoofde van winstdelingsregelingen in herverzekeringscontracten worden verantwoord op het moment van toekenning door de herverzekeraar.

(j) Vorderingen en overlopende activa

Voor zover noodzakelijk is een voorziening voor oninbaarheid in mindering gebracht.

(k) Technische voorzieningen

(k.1) Voorziening voor pensioenverplichtingen

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde).

De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen.

Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (indexatie)toezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de marktrente.

Bij de berekening van de voorziening voor pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of de opgebouwde pensioenaanspraken worden geïndexeerd. Alle per balansdatum bestaande indexatiebesluiten (ook voor indexatiebesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van premies waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen ultimo 2018 voor Ring Grond zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- Marktrente: Rente Termijn Structuur DNB inclusief UFR;
- Overlevingstafels: AG-prognosetafels (AG 2018) met toepassing van correctiefactor Es-P2A zonder leeftijdsterugstelling;
- Gehuwdheid: Onbepaalde man/vrouw;
- Partnerpensioen: Aannahme dat de man 3 jaar ouder is dan de vrouw;
- Partnerpensioen: Groep 1: op opbouwbasis
Groep 2: op risicobasis. Er vindt geen opbouw plaats;
- Kostenopslag: 2% van de voorziening voor pensioenverplichtingen in verband met toekomstige administratie- en excassokosten.

De berekeningen ultimo 2018 voor Ring Cabine zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- Marktrente: Rente Termijn Structuur DNB inclusief UFR;
- Overlevingstafels: AG-prognosetafels (AG 2018) met toepassing van correctiefactor Es-P2A;
- Gehuwdheid: Onbepaalde man/vrouw;
- Partnerpensioen: Aannahme dat de man 3 jaar ouder is dan de vrouw;
- Nabestaandenpensioen: Op risicobasis. Er vindt geen opbouw plaats;
- Kostenopslag: 2% van de voorziening voor pensioenverplichtingen in verband met toekomstige administratie- en excassokosten.

(k.2) Voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten

De voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten wordt bepaald om mogelijke toekomstige (kasstromen die voortvloeien uit) kosten voor administratie, communicatie en het doen van uitkeringen, te kunnen voldoen in het geval bij discontinuïteit bij het pensioenfonds.

De toekomstige uitvoeringskosten wordt geschat, gebaseerd op de situatie waarbij bij beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst het contract met de herverzekeraar direct premievrij wordt gemaakt en waarbij het fonds na twee jaar liquideert.

(l) Voorzieningen voor risico van deelnemers

De waardering van de voorzieningen voor risico van deelnemers wordt bepaald door de waardering van de tegenover deze voorzieningen aangehouden beleggingen.

(m) Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

(n) Dekkingsgraad

De aanwezige dekkingsgraad is uitgedrukt in een percentage van Eigen Vermogen (exclusief bestemmingsreserves) ten opzichte van de som van de technische voorziening en overige voorziening.

De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de 4 kwartalen voorafgaand aan het moment van vaststelling.

De reële dekkingsgraad is berekend overeenkomstig het hieromtrent bepaalde in artikel 133b van de Pensioenwet.

Toelichting Ring Grond

Balans per 31 december 2018 (Ring Grond)

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(in € 1.000)		2018	2017
Activa			
Beleggingen voor risico pensioenfonds	5	13.223	17.099
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	6	140.044	136.333
Vorderingen en overlopende activa	7		
Rekening-courant Transavia Airlines C.V.		-	-
Rekening-courant Aegon	8		
Overige vorderingen en overlopende activa		<u>23</u>	<u>-</u>
		31	-
Liquide middelen	8	100	261
		<u>153.398</u>	<u>153.693</u>
Passiva			
Kapitaal en reserves	9		
Bestemmingsreserve		204	925
Premie egalisatie reserve		-	204
Overige reserves		<u>12.987</u>	<u>13.710</u>
		13.191	14.839
Technische voorzieningen	10		
Voorziening Pensioenverplichtingen		140.044	136.333
Voorziening toekomstige uitvoeringskosten		<u>128</u>	<u>256</u>
		140.172	136.589
Overige schulden en overlopende passiva	11		
Rekening-courant Nationale Nederlanden	5		1.581
Rekening-courant Aegon		-	334
Overige schulden en overlopende passiva		<u>30</u>	<u>350</u>
		35	2.265
		<u>153.398</u>	<u>153.693</u>

Staat van baten en lasten over 2018 (Ring Grond)

(in € 1.000)		2018	2017
Premiebijdragen	13	-	4.267
Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	14	-/-1.028	1.831
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorziening		3.711	1.184
Baten uit herverzekering	15	1.975	1.903
Overige baten	16	113	-
Totaal Baten		4.771	9.185
Mutatie Technische voorziening		3.711	1.184
Pensioenuitkeringen	17	1.975	1.903
Mutatie voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten	18	-/-128	-
Premie herverzekering	19	885	5.960
Saldo waardeoverdrachten	20	-/-173	1
Pensioenuitvoeringskosten	21	149	155
Totaal Lasten		6.419	9.203
Saldo rekening van baten en lasten		-/-1.648	-/-18

Bestemming van het saldo van baten en lasten (Ring Grond)

(in € 1.000)		2018	2017
Mutatie bestemmingsreserve		-/-721	-/-202
Mutatie premie egalisatiereserve		-/-204	10
Overige reserves		-/-723	174
Saldo rekening van baten en lasten		-/-1.648	-/-18

Kasstroomoverzicht over 2018 (Ring Grond)

(in € 1.000)		2018	2017
Kasstroom uit pensioenactiviteiten			
Ontvangen premiebijdragen	13	-	4.304
Tegemoetkoming in uitvoeringskosten	16	50	
Betaalde premies herverzekering	19	-/-2.774	-/-5.217
Betaalde waardeoverdrachten	20	-/-143	-/-14
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	21	-/-144	-/-123
Overige		-	-
		<u>-/-3.011</u>	<u>-/-1.050</u>
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten			
Aankoop beleggingen voor risico pensioenfondsen	5	-/-2.848	-/-334
Verkoop beleggingen voor risico pensioenfondsen	5	5.698	339
Overige mutaties	5	-	-/-6
		<u>2.850</u>	<u>-/-1</u>
Totale mutatie		<u>-/-161</u>	<u>-/-1.051</u>
Beginstand liquide middelen	8	261	1.311
Eindstand liquide middelen	8	100	261
Beginstand liquide middelen beleggingen	5	1	2
Eindstand liquide middelen beleggingen	5	1	1
		<u>-/-161</u>	<u>-/-1.051</u>

5. Beleggingen voor risico pensioenfonds

Ring Grond en Ring Cabine beleggen samen in de beleggingspool. Er wordt belegd in zowel aandelen als in vastrentende waarden.

De belegging in aandelen omvat beleggingen in het fonds AeAM World Equity Fund (EUR) van Aegon. Dit fonds belegt, direct of indirect, in aandelen van beursgenoteerde ondernemingen over de hele wereld.

De belegging in vastrentende waarden omvat beleggingen in de fondsen AEAM European Credit Fund, AEAM ABS Fund en AEAM Core Eurozone Gov Bond Fund, alledrie van Aegon. Het AEAM European Credit Fund belegt, direct of indirect, in vastrentende waarden in euro uitgeven door bedrijven en instellingen. Het AEAM ABS Fund belegt, direct of indirect in asset backed securities genoteerd in euro, gespreid over verschillende issuers, onderpanden, sectoren en landen. AEAM Core Eurozone Gov Bond Fund belegt, direct of indirect, in staatspapier genoteerd in euro van landen uit de Core Eurozone benchmark.

De samenstelling van de vastrentende waarden is:

(in %)	2018	2017
Bedrijven en instellingen	52%	52%
Overheden	48%	48%
	100%	100%

Bij de start van de beleggingspool in 2015 is de inleg-ratio bepaald op 83,8% vs. 16,2%. In 2016 en 2017 zijn er geen bijstortingen geweest. In 2018 is er een bedrag ad € 3.400.000 onttrokken uit de beleggingen, dit bedrag is naar rato van de inleg-ratio uitgekeerd aan Ring Grond en Ring Cabine.

Er worden geen beleggingen aangehouden in de vennootschap.

De beleggingen worden als geheel belegd en gemonitord, zodoende worden de resultaten en het belegde vermogen op basis van de inleg-ratio meegenomen in de resultaten en balans van Ring Grond en Ring Cabine.

In de overzichten wordt de inleg-ratio toegepast voor het aandeel van Ring Grond, resp. Ring Cabine.

De mutaties over 2018 kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(in € 1.000)	Stand per 1 jan. 2018	Aankopen	Verkopen/ aflossingen	Herwaardering	Stand per 31 dec. 2018
Aandelen	14.060	101	-/-3.087	-/-1.194	9.880
Vastrentende waarden	6.354	3.298	-/-3.719	-/-25	5.908
Overig	-/-9	-	7	-/-7	-/-9
	20.405	3.399	-/-6.799	-/-1.226	15.779
Aandeel Ring Grond (83,8%):	17.099	2.848	-/-5.698	-/-1.027	13.223
Aandeel Ring Cabine (16,2%):	3.306	551	-/-1.101	-/-199	2.556

De mutaties over 2017 kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(in € 1.000)	Stand per 1 jan. 2017	Aankopen	Verkopen/ aflossingen	Herwaardering	Stand per 31 dec. 2017
Aandelen	12.033	107	-/-199	2.119	14.060
Vastrentende waarden	6.195	292	-/-206	73	6.354
Overig	-/-8	-	6	-/-6	-/-9
	18.220	399	-/-399	2.185	20.405
Aandeel Ring Grond (83,8%):	15.268	334	-/-334	1.831	17.099
Aandeel Ring Cabine (16,2%):	2.952	65	-/-65	354	3.306

Voor de meerderheid van de beleggingen is sprake van objectief vast te stellen frequente marktnoteringen. Voor bepaalde beleggingen zijn deze niet beschikbaar en vindt waardering plaats op basis van waarderings-modellen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten en het gebruik van schattingen.

Schattingen van de actuele waarde zijn een momentopname, gebaseerd op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. Deze schattingen zijn van nature subjectief en bevatten onzekerheden en een significante oordeelsvorming (bijvoorbeeld rentestand, volatiliteit, schatting van kasstromen, etc.) en kunnen daarom niet met precisie worden vastgesteld.

Op basis van deze verscheidenheid en gradaties in waarderingsmethoden dienen de beleggingen te worden ingedeeld naar drie verschillende waarderingsniveaus:

- Niveau 1: De waarde van de belegging is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen van identieke beleggingen in een actieve markt.
- Niveau 2: De actuele waarde wordt vastgesteld aan de hand van waarderingsmodellen waarin gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata.
- Niveau 3: De waarde wordt vastgesteld met waarderingsmodellen waarin niet gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata

Op basis van deze indeling kan de beleggingsportefeuille per 31 december 2018 als volgt worden samengevat:

(in € 1.000)	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Aandelen			
Indirecte beleggingen (via fondsen)	-	9.880	-
Vastrentende waarden			
Indirecte beleggingen (via fondsen)	-	5.908	-

Op basis van deze indeling kan de beleggingsportefeuille per 31 december 2017 als volgt worden samengevat:

(in € 1.000)	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Aandelen			
Indirecte beleggingen (via fondsen)	-	14.060	-
Vastrentende waarden			
Indirecte beleggingen (via fondsen)	-	6.354	-

6. Herverzekeringsdeel van de technische voorzieningen

Per 1 januari 2013 zijn de opgebouwde aanspraken premievrij achtergebleven bij Nationale Nederlanden op basis van een niet-winstdelend contract.

De aanspraken die per 1 januari 2013 zijn ondergebracht bij Aegon zijn op nominale basis, hetgeen wil zeggen dat het jaarlijkse opgebouwde pensioen wordt ingekocht zonder rekening te houden met beleggings- en technische resultaten. Er is geen winstdelingsregeling van toepassing.

Het herverzekeringsdeel van de technische voorzieningen gespecificeerd naar herverzekeraar is als volgt:

(in € 1.000)	2018	2017
Nationale Nederlanden	115.957	113.313
Aegon	24.087	23.020
	140.044	136.333

7. Vorderingen en overlopende activa

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

8. Liquide middelen

Onder de liquide middelen worden opgenomen de tegoeden op bankrekeningen die onmiddellijk opeisbaar zijn.

9. Kapitaal en reserves

(in € 1.000)	Bestemmings- reserve	Premie egaliserings- reserve	Overige reserve	Totaal
Stand per 1 januari 2017	1.127	194	13.536	14.857
Bij: saldo van rekening van baten en lasten	-/-202	10	174	-/-18
Overige mutaties	-	-	-	-
Stand per 31 december 2017	925	204	13.710	14.839
Bij: saldo van rekening van baten en lasten	-/-721	-/-204	-/-723	-/-1.648
Overige mutaties	-	-	-	-
Saldo per 31 december 2018	204	-	12.987	13.191

Voorstel tot bestemming van het saldo van Baten en Lasten

Het bestuur heeft voorgesteld om het saldo van baten en lasten deels toe te voegen aan de Overige Reserves.

Dot voorstel is in bovenstaand overzicht verwerkt.

Bestemmingsreserve

De Bestemmingsreserve heeft betrekking op het besluit van het bestuur in 2016 om de gepensioneerden van vóór 2006 een toeslag te geven. De mutatie in 2017 betreft 2 elementen:

- enerzijds de onttrekking van de inkoop van 1,57% toeslag ad € 360.000
- anderzijds de toevoeging van het relevante aandeel in de beleggingsopbrengsten, vastgesteld op € 158.000.

Het restant van de bestemmingsreserve is in 2018 gebruikt om een slotindexatie in te kopen.

Premie egalisatiereserve

De Premie egalisatiereserve muteert met het verschil tussen de feitelijke premie en de kostendekkende premie. Per 1 januari 2018 is deze reserve komen te vervallen omdat er geen premie-inkomsten meer zijn. Het bestuur heeft besloten om het saldo van deze reserve toe te kennen aan indexatie aan de deelnemers die in 2015 het tekort in opbouw hebben gedragen.

Solvabiliteit

Het fonds heeft de voorziening voor pensioenverplichtingen middels een nominaal garantiecontract ondergebracht bij Aegon. Opgebouwde aanspraken tot en met 31 december 2012 zijn premievrij achtergelaten bij Nationale Nederlanden. Het aan te houden Minimaal Vereist Eigen Vermogen (MVEV) bedraagt als volgt:

(in € 1.000)	2018	2017
Voorziening pensioenverplichtingen (VPV)	140.044	136.133
MVEV als % van VPV	0,04%	0,26%
MVEV als bedrag	58	357
Aanwezige dekkingsgraad	109,3%	110,7%
Reële dekkingsgraad	88,7%	89,4%
Beleidsdekkingsgraad	110,1%	111,7%

Het fonds houdt geen Vereist Eigen Vermogen (VEV). Vrijwel alle risico's die bij het bepalen van de omvang van het VEV op basis van het standaardmodel aan de orde zijn, zijn niet aan de orde bij herverzekerde fondsen die risico's volledig hebben overgedragen aan een herverzekeraar door middel van een garantiecontract.

10. Technische voorzieningen

Voorziening Pensioenverplichtingen

Het mutatieoverzicht voor de voorziening voor pensioenverplichtingen is als volgt:

(in € 1.000)		2018	2017
Stand per 1 januari		136.333	135.149
Pensioenopbouw	A	-	4.273
Indexering en overige toeslagen	B	913	2.122
Rentetoevoeging	C	-/-353	-/-303
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	D	-/-1.988	-/-1.936
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	E	-/-40	-/-39
Saldo waardeoverdrachten	F	-/-107	-/-32
Aanpassing rente termijn structuur	G	6.707	-/-2.048
Aanpassing actuariële grondslagen	H	-/-1.533	-
Overige mutatie	I	112	-/-853
Mutatie voorziening		3.711	1.184
Saldo per 31 december		140.044	136.333

A. Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

B. Indexering en overige toeslagen

Het fonds heeft geen ambitie ten aanzien van indexatie van de opgebouwde pensioenrechten.

C. Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen zijn opgerent met $-/-0,26\%$ (2017: $-/-0.217\%$).

D. Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuair berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen van de verslagperiode.

E. Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuair berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de kosten van de verslagperiode.

F. Saldo waardeoverdrachten

Waardeoverdracht betreft de ontvangst van of overdracht aan pensioenfonds of pensioenverzekeraar van respectievelijk de vorige of nieuwe werkgever. Het betreft de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers, die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd.

De ontvangen koopsommen worden aangewend voor de inkoop van extra dienstjaren.

G. Aanpassing rentetermijnstructuur

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

H. Aanpassing actuariële grondslagen

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruikgemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor de gehele bevolking dan voor de populatie van het fonds.

De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het fonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien. Het fonds maakt gebruik van de overlevingstafel Collectief 2003 volgens afspraken met Nationale Nederlanden. Voor de berekening op basis van het FTK wordt gebruik gemaakt van de door het Actuarieel Genootschap gepubliceerde prognosetafels Gehele Bevolking Mannen (GBM) en Vrouwen (GBV) 2018, zonder leeftijdsterugstelling vanuit prudentie oogpunt.

I. Overige mutaties

Dit betreft het actuair resultaat op de premies. Voor 2018 betreft dit nog correcties op het voorgaande jaar.

De voorziening pensioenverplichtingen kan als volgt worden gespecificeerd:

(in € 1.000)	2018	2017
Actieve deelnemers (w.o. arbeidsongeschikten)	-	67.922
"Slapers"	107.478	35.744
Gepensioneerden	32.566	32.667
Saldo per 31 december	140.044	136.333

De methode voor de berekening van de pensioenverplichtingen is zodanig toegepast dat er geen sprake is van een financieringsachterstand. Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Toeslagverlening

In 2018 heeft er geen indexatie plaatsgevonden.

Voorziening toekomstige uitvoeringskosten

(in € 1.000)	2018	2017
Voorziening toekomstige uitvoeringskosten	128	256
Saldo per 31 december	128	256

Volgens de Pensioenwet dient een pensioenfonds zijn pensioenverplichtingen op marktwaarde te waarderen. Het treffen van een voorziening voor toekomstige (kasstromen die voortvloeien uit) kosten voor administratie, communicatie en het doen van uitkeringen is daar onderdeel van. Achterliggende gedachte hierbij is dat ook bij discontinuïteit het pensioenfonds de uitvoeringskosten dient te kunnen dragen. Na consultatie van de actuaris heeft het fonds besloten om een voorziening op te nemen voor toekomstige uitvoeringskosten gebaseerd op de situatie waarbij bij beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst het contract met de herverzekeraar direct premievrij wordt gemaakt en waarbij het fonds na twee jaar liquideert. Door het bestuur is de voorziening opnieuw bekeken en er is besloten om een bedrag ad € 128.000 vrij te laten vallen.

11. Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva

(in € 1.000)	2018	2017
Nog te betalen kosten	30	36
Saldo nog te betalen waardeoverdrachten	-	314
Saldo per 31 december	30	350

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

12. Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen de verbonden partijen; tussen het fonds en de sponsor, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders.

Transacties met bestuurders

De in het boekjaar 2018 verstrekte bezoldiging aan bestuurders bedraagt € 26.000 voor Ring Grond en Cabine (2017: € 24.458) en is gelijkmatig verdeeld over beide Ringen. Er zijn noch leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op (voormalige) bestuurders. De bestuurders die in dienst zijn van Transavia Airlines nemen deel aan de pensioenregeling tegen CAO grondslagen.

13. Premiebijdragen

(in € 1.000)	2018	2017
Werkgeversgedeelte	-	2.841
Werknemersgedeelte	-	1.426
	-	4.267

De kostendekkende premie en de feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

(in € 1.000)	2018	2017
Pensioenopbouw	-	4.091
Opslag MVEV	-	11
Uitvoeringskosten	-	155
Actuariële kostendekkende premie	-	4.257
Feitelijke premie	-	4.267

De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord.

14. Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

De beleggingsopbrengsten kunnen als volgt worden verdeeld:

(in € 1.000)	2018	2017
Directe beleggingsopbrengsten	-	-
Indirecte beleggingsopbrengsten	-/-1.028	1.831
	-/-1.028	1.831

Onder de directe beleggingsopbrengsten worden de resultaten uit beleggingen (zowel vastrentend als overige beleggingen) dit betreft de dividenden en interestbaten, weergegeven.

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten wordt verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardewijzigingen en valutaresultaten.

15. Baten uit herverzekering

(in € 1.000)	2018	2017
Pensioenuitkeringen uit hoofde van herverzekering	1.975	1.903
Saldo per 31 december	1.975	1.903

16. Overige baten

(in € 1.000)	2018	2017
Tegemoetkoming in uitvoeringskosten door Transavia Airlines	50	-
Bijdrage Technisch resultaat	63	-
Saldo per 31 december	113	-

17. Pensioenuitkeringen

(in € 1.000)	2018	2017
Ouderdomspensioen	1.628	1.586
Partnerpensioen	334	306
Wezenpensioen	13	11
Pensioenuitkeringen	1.975	1.903

18. Mutatie voorziening toekomstige uitvoeringskosten

(in € 1.000)	2018	2017
Voorziening toekomstige uitvoeringskosten	-/-128	-
	-/-128	-

19. Premie herverzekering

(in € 1.000)	2018	2017
Premie Nationale Nederlanden	-	-
Premie Aegon*	-/-22	4.089
Koopsom indexatie Nationale Nederlanden	907	1.554
Koopsom indexatie Aegon	-	317
	885	5.960

*is inclusief opslag voor administratie- en excassokosten

De premie Aegon in 2018 betreft nagekomen correcties over 2017.

20. Saldo waardeoverdrachten

(in € 1.000)	2018	2017
Inkomende waarde overdrachten	-/-9	-
Koopsom inkomende waarde overdrachten	20	-
Uitgaande waarde overdrachten	258	70
Afkoop uitgaande waarde overdrachten	-/-127	-/-55
Mutatie saldo Nog te betalen waarde overdrachten	-/-315	-/-14
	-/-173	1

21. Pensioenuitvoeringskosten

(in € 1.000)	2018	2017
Accountantskosten	16	20
Kosten toezichthouders	6	5
Adviseurskosten Aon Hewitt Consulting	57	65
Overige adviseurskosten	8	10
Beloning bestuursleden	13	12
Kosten pensioenuitvoerders	39	28
Overige kosten	10	15
	149	155

De kosten voor administratieve en secretariële ondersteuning zijn voor rekening van de werkgever conform de afspraak van de uitvoeringsovereenkomst. Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet wordt vermeld dat het pensioenfonds in het afgelopen jaar geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd. De accountantskosten hebben betrekking op de door KPMG Accountants N.V. uitgevoerde werkzaamheden ten behoeve van de controle op de jaarrekening en de DNB-staten. Er zijn geen andere werkzaamheden door KPMG Accountants N.V. verricht.

22. Aantal personeelsleden

Bij het fonds zijn geen werknemers in dienst. De kosten van de werkzaamheden welke worden verricht door werknemers die in dienst zijn van de werkgever worden niet doorbelast aan het fonds.

23. Belastingen

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

24. Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan waarvan de omvang van materiële invloed is op het vermogen per 31 december 2018 en het resultaat over het jaar 2018.

25. Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Vanaf 1 januari 2013 zijn de pensioenaanspraken herverzekerd bij AEGON Levensverzekering N.V. (Aegon) voor een periode van vijf jaar. De overeenkomst is geëindigd op 31 december 2017.

Toelichting Ring Cabine

Balans per 31 december 2018 (Ring Cabine)

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(in € 1.000)		2018	2017
Activa			
Beleggingen voor risico pensioenfonds	26	2.556	3.306
Beleggingen voor risico deelnemers	27	530	532
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	28	56.148	53.797
Vorderingen en overlopende activa	29		
Rekening-courant Transavia Airlines C.V.		-	-
Overige vorderingen en overlopende activa		-	-
		-	-
Liquide middelen	30	46	267
		59.280	57.902
Passiva			
Kapitaal en reserves	31		
Premie egalisatie reserve		-	135
Overige reserves		2.429	2.506
		2.429	2.641
Technische voorzieningen	32		
Voorziening Pensioenverplichtingen		56.148	53.797
Voorziening toekomstige uitvoeringskosten		108	216
		56.256	54.013
Voorziening voor risico deelnemers	33	530	532
Overige schulden en overlopende passiva	34		
Rekening-courant Nationale Nederlanden		12	424
Rekening-courant Aegon		-	260
Overige schulden en overlopende passiva		53	32
		65	716
		59.280	57.902

Staat van baten en lasten over 2018 (Ring Cabine)

(in € 1.000)		2018	2017
Premiebijdragen	36	-	2.460
Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	37	-/-199	354
Mutatie beleggingen voor risico deelnemers		-/-2	-/-202
Mutatie herverzekeringsdeel Technische voorziening		2.351	2.368
Baten uit herverzekering	38	208	205
Overige baten	39	50	-
Totaal Baten		2.408	5.185
Mutatie Technische voorziening		2.351	2.368
Mutatie voorziening risico deelnemers		-/-2	-/-202
Pensioenuitkeringen	40	208	205
Mutatie voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten	41	-/-108	-
Premie herverzekering	42	11	2.907
Saldo waarde overdrachten	43	52	33
Pensioenuitvoeringskosten	44	108	134
Totaal Lasten		2.620	5.445
Saldo rekening van baten en lasten		-/-212	-/-260

Bestemming van het saldo van baten en lasten (Ring Cabine)

(in € 1.000)		2018	2017
Mutatie premie egalisatiereserve		-/-135	-/-9
Overige reserves		-/-77	-/-251
Saldo rekening van baten en lasten		-/-212	-/-260

Kasstroomoverzicht over 2018 (Ring Cabine)

(in € 1.000)		2018	2017
Kasstroom uit pensioenactiviteiten			
Ontvangen premiebijdragen	36	-	2.524
Ontvangen tegemoetkoming in de kosten	39	50	
Betaalde premies herverzekering	42	-/-708	-/-3.330
Betaalde waardeoverdrachten	43	-/-33	-/-25
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	44	-/-80	-/-127
		<hr/>	<hr/>
		-/-771	-/-958
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten			
Aankoop beleggingen voor risico pensioenfonds	26	-/-551	-/-65
Verkoop beleggingen voor risico pensioenfonds	26	1.101	66
Overige mutaties	26	-	-/-1
		<hr/>	<hr/>
		550	-
Totale mutatie			
		<hr/> -/-221	<hr/> -/-958
Beginstand liquide middelen	30	267	1.225
Eindstand liquide middelen	30	46	267
Beginstand liquide middelen beleggingen	26	1	1
Eindstand liquide middelen beleggingen	26	1	1
		<hr/> -/-221	<hr/> -/-958

26. Beleggingen voor risico pensioenfonds

Ring Grond en Ring Cabine beleggen samen in de beleggingspool. Er wordt belegd in zowel aandelen als in vastrentende waarden.

De belegging in aandelen omvat beleggingen in het fonds AeAM World Equity Fund (EUR) van Aegon. Dit fonds belegt, direct of indirect, in aandelen van beursgenoteerde ondernemingen over de hele wereld.

De belegging in vastrentende waarden omvat beleggingen in de fondsen AEAM European Credit Fund, AEAM ABS Fund en AEAM Core Eurozone Gov Bond Fund, alledrie van Aegon.

Het AEAM European Credit Fund belegt, direct of indirect, in vastrentende waarden in euro uitgeven door bedrijven en instellingen.

Het AEAM ABS Fund belegt, direct of indirect in asset backed securities genoteerd in euro, gespreid over verschillende issuers, onderpanden, sectoren en landen.

Het AEAM Core Eurozone Gov Bond Fund belegt, direct of indirect, in staatspapier genoteerd in euro van landen uit de Core Eurozone benchmark.

De samenstelling van de vastrentende waarden is:

(in %)	2018	2017
Bedrijven en instellingen	52%	53%
Overheden	48%	47%
	100%	100%

Bij de start van de beleggingspool in 2015 is de inleg-ratio bepaald op 83,8% vs. 16,2%. In 2016 en 2017 zijn er geen bijstortingen geweest. In 2018 is er een bedrag ad € 3.400.000 onttrokken uit de beleggingen, dit bedrag is naar rato van de inleg-ratio uitgekeerd aan Ring Grond en Ring Cabine.

Er worden geen beleggingen aangehouden in de vennootschap.

De beleggingen worden als geheel belegd en gemonitord, zodoende worden de resultaten en het belegde vermogen op basis van de inleg-ratio meegenomen in de resultaten en balans van Ring Grond en Ring Cabine.

In de overzichten wordt de inleg-ratio toegepast voor het aandeel van Ring Grond, resp. Ring Cabine.

De mutaties over 2018 kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(in € 1.000)	Stand per 1 jan. 2018	Aankopen	Verkopen/ aflossingen	Herwaardering	Stand per 31 dec. 2018
Aandelen	14.060	101	-/-3.087	-/-1.194	9.880
Vastrentende waarden	6.354	3.298	-/-3.719	-/-25	5.908
Overig	-/-9	-	7	-/-7	-/-9
	20.405	3.399	-/-6.799	-/-1.226	15.779
Aandeel Ring Grond (83,8%):	17.099	2.848	-/-5.698	-/-1.027	13.223
Aandeel Ring Cabine (16,2%)	3.306	551	-/-1.101	-/-199	2.556

De mutaties over 2017 kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(in € 1.000)	Stand per 1 jan. 2017	Aankopen	Verkopen/ aflossingen	Herwaardering	Stand per 31 dec. 2017
Aandelen	12.033	107	-/-199	2.119	14.060
Vastrentende waarden	6.195	292	-/-206	73	6.354
Overig	-/-8	-	6	-/-6	-/-9
	18.220	399	-/-399	2.185	20.405
Aandeel Ring Grond (83,8%):	15.268	334	-/-334	1.831	17.099
Aandeel Ring Cabine (16,2%):	2.952	65	-/-65	354	3.306

Voor de meerderheid van de beleggingen is sprake van objectief vast te stellen frequente marktnoteringen. Voor bepaalde beleggingen zijn deze niet beschikbaar en vindt waardering plaats op basis van waarderings-modellen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten en het gebruik van schattingen.

Schattingen van de actuele waarde zijn een momentopname, gebaseerd op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. Deze schattingen zijn van nature subjectief en bevatten onzekerheden en een significante oordeelsvorming (bijvoorbeeld rentestand, volatiliteit, schatting van kasstromen, etc.) en kunnen daarom niet met precisie worden vastgesteld.

Op basis van deze verscheidenheid en gradaties in waarderingsmethoden dienen de beleggingen te worden ingedeeld naar drie verschillende waarderingsniveaus:

- Niveau 1: De waarde van de belegging is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen van identieke beleggingen in een actieve markt.
- Niveau 2: De actuele waarde wordt vastgesteld aan de hand van waarderingsmodellen waarin gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata.
- Niveau 3: De waarde wordt vastgesteld met waarderingsmodellen waarin niet gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata

Op basis van deze indeling kan de beleggingsportefeuille per 31 december 2018 als volgt worden samengevat:

(in € 1.000)	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Aandelen			
Indirecte beleggingen (via fondsen)	-	9.880	-
Vastrentende waarden			
Indirecte beleggingen (via fondsen)	-	5.908	-

Op basis van deze indeling kan de beleggingsportefeuille per 31 december 2017 als volgt worden samengevat:

(in € 1.000)	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Aandelen			
Indirecte beleggingen (via fondsen)	-	14.060	-
Vastrentende waarden			
Indirecte beleggingen (via fondsen)	-	6.354	-

27. Beleggingen voor risico deelnemers

De mutaties kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(in € 1.000)	Stand per 1 jan. 2018	Aankopen	Verkopen	Verkoopres./ Herwaardering	Stand per 31 dec. 2018
Ind. participaties	524	5	-	-/-7	522
Tegoeden spaarfonds	8	-	-	-	8
Totaal	532	5	-	-/-7	530

De post Individuele participaties betreft 11 ex- deelnemers eind 2018. (2017: 11 ex-deelnemers). Het saldo onder Tegoeden spaarfonds betreft onttrekkingen uit beleggingen uit hoofde van beëindiging van het deelnemerschap van vóór 1 april 2000. Daarnaast bevat deze post het afkopen van klein pensioenen van ex-deelnemers die ondanks inspanningen niet meer traceerbaar zijn. In 2017 zijn deze tegoeden grotendeels overgedragen aan Aegon, die hiervoor pensioenrechten heeft ingekocht en de desbetreffende ex-deelnemers daarvan op de hoogte heeft gesteld. Het overgebleven deel betreft nog tegoeden van 11 ex-deelnemers.

Deze gelden, met interestvergoeding en inhouding van administratieve kosten, zullen na ontvangen opdracht van de betreffende ex-deelnemers worden aangewend voor de opbouw van een pensioenregeling elders.

28. Herverzekeringsdeel van de technische voorzieningen

Per 1 januari 2013 zijn de opgebouwde aanspraken premievrij achtergebleven bij Nationale Nederlanden op basis van een niet-winstdelend contract.

De aanspraken die per 1 januari 2013 zijn ondergebracht bij Aegon zijn op nominale basis, hetgeen wil zeggen dat het jaarlijkse opgebouwde pensioen wordt ingekocht zonder rekening te houden met beleggings- en technische resultaten. Er is geen winstdelingsregeling van toepassing.

Het herverzekeringsdeel van de technische voorzieningen gespecificeerd naar herverzekeraar is als volgt:

(in € 1.000)	2018	2017
Nationale Nederlanden	41.147	39.591
Aegon	15.001	14.206
	56.148	53.797

29. Vorderingen en overlopende activa

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

30. Liquide middelen

Onder de liquide middelen worden opgenomen de tegoeden op bankrekeningen die onmiddellijk opeisbaar zijn.

31. Kapitaal en reserves

(in € 1.000)	Premie egalisatie reserve	Overige reserve	Totaal
Stand per 1 januari 2017	144	2.757	2.901
Bij: saldo van rekening van baten en lasten	-/-9	-/-251	-/-260
Saldo per 31 december 2017	135	2.506	2.641
Bij: saldo van rekening van baten en lasten	-/-135	-/-77	-/-212
Saldo per 31 december 2018	-	2.429	2.429

Voorstel tot bestemming van het saldo van Baten en Lasten

Het bestuur heeft voorgesteld om het saldo van baten en lasten over 2018 deels te onttrekken aan de Overige Reserves.

Dit voorstel is in bovenstaand overzicht verwerkt.

Premie egalisatiereserve

De Premie egalisatiereserve muteert met het verschil tussen de feitelijke premie en de kostendekkende premie. In het jaar 2018 is de Premie egalisatie reserve komen te vervallen aangezien er geen inkomsten uit premies meer zijn.

Solvabiliteit

Het fonds heeft de voorziening voor pensioenverplichtingen middels een nominaal garantiecontract ondergebracht bij Aegon. Opgebouwde aanspraken tot en met 31 december 2012 zijn premievrij achtergelaten bij Nationale Nederlanden. Het aan te houden Minimaal Vereist Eigen Vermogen (MVEV) bedraagt als volgt:

(in € 1.000)	2018	2017
Voorziening pensioenverplichtingen (VPV)	56.148	53.797
MVEV als % van VPV	0,05%	0,28%
MVEV als bedrag	30	152
Aanwezige dekkingsgraad	104,3%	104,7%
Reële dekkingsgraad	83,8%	83,4%
Beleidsdekkingsgraad	105,0%	105,5%

32. Technische voorzieningen

Voorziening Pensioenverplichtingen

Het mutatieoverzicht voor de voorziening voor pensioenverplichtingen is als volgt:

(in € 1.000)		2018	2017
Stand per 1 januari		53.797	51.429
Pensioenopbouw	A	-	2.612
Indexering en overige toeslagen	B	-	808
Rentetoevoeging	C	-/-140	-/-119
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	D	-/-208	-/-213
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	E	-/-4	-/-4
Saldo waardeoverdrachten	F	-/-58	-
Aanpassing rente termijn structuur	G	3.637	-/-771
Aanpassing actuariële grondslagen	H	-/970	-
Overige mutaties	I	94	55
Mutatie voorziening		2.351	2.368
Saldo per 31 december		56.148	53.797

A. Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

B. Indexering en overige toeslagen

Het fonds heeft geen ambitie ten aanzien van indexatie van de opgebouwde pensioenrechten.

C. Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen zijn opgerent met -/0,26% (2017: -/0,271%).

D. Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen van de verslagperiode.

E. Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de kosten van de verslagperiode.

F. Saldo waardeoverdrachten

Waardeoverdracht betreft de ontvangst van of overdracht aan pensioenfonds of pensioenverzekeraar van respectievelijk de vorige of nieuwe werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers, die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd.

De ontvangen koopsommen worden aangewend voor de inkoop van extra dienstjaren.

G. Aanpassing rentetermijnstructuur

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging markttrente.

H. Aanpassing actuariële grondslagen

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruikgemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor de gehele bevolking dan voor de populatie van het fonds.

De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het fonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

Het fonds maakt gebruik van de overlevingstafel Collectief 2003 volgens afspraken met Nationale Nederlanden. Voor de berekening op basis van het FTK wordt gebruik gemaakt van de overlevingstafel Generatietafel van het Actuarieel Genootschap gepubliceerde prognosetafels Gehele Bevolking Mannen (GBM) en Vrouwen (GBV) 2018, zonder leeftijdsterugstelling vanuit prudentie oogpunt

I. Overige mutaties

Dit betreft het actuariële resultaat op de premies.

De voorziening pensioenverplichtingen kan als volgt worden gespecificeerd:

(in € 1.000)	2018	2017
Actieve deelnemers (w.o. arbeidsongeschikten 2017)	-	40.272
"Slapers"(w.o. arbeidsongeschikten 2018)	52.747	10.050
Gepensioneerden	3.401	3.475
Saldo per 31 december	56.148	53.797

De methode voor de berekening van de pensioenverplichtingen is zodanig toegepast dat er geen sprake is van een financieringsachterstand.

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Toeslagverlening

In 2018 heeft er geen indexatie plaatsgevonden.

Voorziening toekomstige uitvoeringskosten

(in € 1.000)	2018	2017
Voorziening toekomstige uitvoeringskosten	108	216
Saldo per 31 december	108	216

Volgens de Pensioenwet dient een pensioenfonds zijn pensioenverplichtingen op marktwaarde te waarderen. Het treffen van een voorziening voor toekomstige (kasstromen die voortvloeien uit) kosten voor administratie, communicatie en het doen van uitkeringen is daar onderdeel van. Achterliggende gedachte hierbij is dat ook bij discontinuïteit het pensioenfonds de uitvoeringskosten dient te kunnen dragen.

Na consultatie van de actuaris heeft het fonds besloten om een voorziening op te nemen voor toekomstige uitvoeringskosten gebaseerd op de situatie waarbij bij beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst het contract met de herverzekeraar direct premievrij wordt gemaakt en waarbij het fonds na twee jaar liquideert.

Door het bestuur is de voorziening opnieuw bekeken en er is besloten om een bedrag ad € 108.000 vrij te laten vallen.

33. Voorziening voor risico deelnemers

Kapitalen oude pensioenregeling

Het verloop van de Kapitalen oude pensioenregeling kan als volgt worden weergegeven:

(in € 1.000)	2018	2017
Stand per 1 januari	532	734
Mutatie voorziening	-/-2	-/-202
Saldo per 31 december	530	532

De Kapitalen oude pensioenregelingen kan als volgt worden gespecificeerd:

(in € 1.000)	2018	2017
Actieve deelnemers (w.o. arbeidsongeschikten 2017)	-	271
"Slapers" (w.o. arbeidsongeschikten 2018)	530	261
Saldo per 31 december	530	532

34. Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva

(in € 1.000)	2018	2017
Nog te betalen kosten	30	32
Nog te betalen kosten aan SPTG	23	-
Saldo per 31 december	53	32

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

35. Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen de verbonden partijen tussen het fonds en de sponsor, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders.

Transacties met bestuurders

De in het boekjaar 2018 verstrekte bezoldiging aan bestuurders bedraagt € 26.000 voor Ring Grond en Cabine (2017: € 24.458) en is gelijkmatig verdeeld over beide Ringen. Er zijn noch leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op (voormalige) bestuurders. De bestuurders die in dienst zijn van Transavia Airlines nemen deel aan de pensioenregeling tegen marktconforme grondslagen.

36. Premiebijdragen

(in € 1.000)	2018	2017
Werkgeversgedeelte	-	1.418
Werknemersgedeelte	-	1.042
Totaal premiebijdragen	-	2.460

De kostendekkende premie en de feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

(in € 1.000)	2018	2017
Pensioenopbouw	-	2.330
Opslag MVEV	-	5
Uitvoeringskosten	-	134
Actuariële kostendekkende premie	-	2.469
Feitelijke premie	-	2.460

De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord.

37. Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

De beleggingsopbrengsten kunnen als volgt worden verdeeld:

(in € 1.000)	2018	2017
Directe beleggingsopbrengsten	-	-
Indirecte beleggingsopbrengsten	-/-199	354
	-/-199	354

38. Baten uit herverzekering

(in € 1.000)	2018	2017
Pensioenuitkeringen uit hoofde van herverzekering	208	205
Saldo per 31 december	208	205

39. Overige baten

(in € 1.000)	2018	2017
Tegemoetkoming in uitvoeringskosten door Transavia Airlines	50	-
Overige baten	-	-
	50	-

De overige baten betreffen de afrekening van het Technisch Resultaat na correctie voor het uitlooprisico.

40. Pensioenuitkeringen

(in € 1.000)	2018	2017
Ouderdomspensioen	139	137
Partnerpensioen	52	51
Wezenpensioen	17	17
Pensioenuitkeringen	208	205

41. Mutatie voorziening toekomstige uitvoeringskosten

(in € 1.000)	2018	2017
Voorziening toekomstige uitvoeringskosten	-/-108	-
	-/-108	-

42. Premie herverzekering

(in € 1.000)	2018	2017
Aegon*	11	2.330
Koopsummen indexatie Nationale Nederlanden	-	407
Koopsummen indexatie Aegon	-	170
	11	2.907

*is inclusief opslag voor administratie- en excassokosten

43. Saldo waardeoverdrachten

(in € 1.000)	2018	2017
Inkomende waarde overdrachten	-	-
Koopsom inkomende waarde overdrachten	-	-
Uitgaande waarde overdrachten	110	49
Afkoop uitgaande waarde overdrachten	-/-58	-/-16
	52	33

44. Pensioenuitvoeringskosten

(in € 1.000)	2018	2017
Accountantskosten	16	20
Kosten toezichthouders	6	5
Adviseurskosten Aon Hewitt Consulting	49	55
Overige adviseurskosten	8	10
Beloning bestuursleden	13	12
Kosten pensioenuitvoerders	10	21
Diversen	6	11
	108	134

De kosten voor administratieve en secretariële ondersteuning zijn voor rekening van de werkgever conform de afspraak van de uitvoeringsovereenkomst. Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet wordt vermeld dat het pensioenfonds in het afgelopen jaar geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd. De accountantskosten hebben betrekking op de door KPMG Accountants N.V. uitgevoerde werkzaamheden ten behoeve van de controle op de jaarrekening en de DNB-staten. Er zijn geen andere werkzaamheden door KPMG Accountants N.V. verricht.

45. Aantal personeelsleden

Bij het fonds zijn geen werknemers in dienst. De kosten van de werkzaamheden welke worden verricht door werknemers die in dienst zijn van de werkgever worden niet doorbelast aan het fonds.

46. Belastingen

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

47. Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan waarvan de omvang van materiële invloed is op het vermogen per 31 december 2018 en het resultaat over het jaar 2018.

48. Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Vanaf 1 januari 2013 zijn de pensioenaanspraken herverzekerd bij AEGON Levensverzekering N.V. (Aegon) voor een periode van vijf jaar. De overeenkomst is geëindigd op 31 december 2017.

Schiphol, 27 juni 2019

Stichting Pensioenfonds Transavia Grond- en Cabinepersoneel
De vereffenaars

Dhr. J.P.S.I. Nijman

Dhr. R.H.P. Bosma

Mevr. L.L. Bruns

Dhr. B.G. Parson

Dhr. A.W. Gerritsma

Dhr. N. Rhayour AlamiJ

Overige gegevens

(Ring Grond)

Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds.

(Ring Cabine)

Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de vereffenaars van Stichting Pensioenfonds Transavia Grond- en Cabinepersoneel in liquidatie

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds Transavia Grond- en Cabinepersoneel in liquidatie per 31 december 2018 en van het resultaat over 2018, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Wat we gecontroleerd hebben

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Stichting Pensioenfonds Transavia Grond- en Cabinepersoneel in liquidatie ('de Stichting') te Schiphol gecontroleerd.

De jaarrekening omvat:

- 1 de balans per 31 december 2018;
de staat van baten en lasten over 2018;
het kasstroomoverzicht over 2018; en
de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Stichting zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten

(ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Controleaanpak

Samenvatting

MATERIALITEIT

Ring Grond: EUR 1,5 miljoen, ca. 1% van het pensioenvermogen

Ring Cabine: EUR 0,6 miljoen, ca. 1% van het pensioenvermogen

KERNPUNTEN

- De waardering van technische voorzieningen

GOEDKEUREND OORDEEL

Materialiteit

Omdat sprake is van afgescheiden vermogen per Ring, hebben wij de materialiteit per Ring bepaald. Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit bepaald op circa 1% van het pensioenvermogen op 31 december 2018 (de som van eigen vermogen en technische voorzieningen) per Ring, respectievelijk EUR 1,5 miljoen (2017: EUR 1,5 miljoen) voor Ring Grond en EUR 0,5 miljoen (2017: EUR 0,5 miljoen) voor Ring Cabine. Wij beschouwen het pensioenvermogen als de meest geschikte benchmark, omdat het pensioenvermogen een bepalende factor is in de berekening van de beleidsdekkingsgraad die de financiële positie van de Stichting weergeeft. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij hebben met de vereffenaars afgesproken dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen voor Ring Grond boven de EUR 75.000 en EUR 28.000 voor Ring Cabine rapporteren aan de vereffenaars, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de controle

Uitbesteding van bedrijfsprocessen aan dienstverleners

De Stichting heeft het beheer van de beleggingen en de pensioenadministratie uitbesteed aan verschillende uitvoeringsorganisaties. De jaarrekening wordt opgesteld op basis van informatie over de beleggingen en beleggingsopbrengsten, de technische voorzieningen, premiebijdragen en pensioenuitkeringen en overige financiële posten die zijn verstrekt door de serviceorganisaties.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verwerven van inzicht in de aard en de significantie van de door de dienstverleners verleende diensten en in het effect ervan op de voor de controle relevante interne beheersing van de Stichting. Op basis hiervan identificeren wij de risico's op een afwijking van materieel belang en zetten wij controlewerkzaamheden op en voeren wij deze uit om op deze risico's in te spelen.

Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants inzake de voor de Stichting relevante interne beheersingsmaatregelen van enkele serviceorganisaties, zoals weergegeven in de specifiek daarvoor opgestelde (ISAE 3402 type II-)rapportages.

Onze controlewerkzaamheden bestaan uit het bepalen van de minimaal verwachte interne beheersingsmaatregelen. Op basis daarvan evalueren wij de in de ISAE 3402-rapportage beschreven interne beheersingsmaatregelen, de verrichte werkzaamheden ter toetsing van de effectieve werking gedurende 2018 en de uitkomsten daarvan. Ook beoordelen wij de evaluatie door de vereffenaars van de kwaliteit van de uitbesteding aan de serviceorganisaties.

Wij hebben eigen gegevensgerichte analyses uitgevoerd waarbij wij de uitkomsten van uitkeringen hebben getoetst op basis van verwachtingen die wij zelf hiervoor hebben ontwikkeld. Wij hebben door middel van deelwaarnemingen beleggingen, beleggingsstromen, mutaties in de pensioenadministratie en uitkeringen aan de hand van onderbouwende documentatie bij de dienstverlener onderzocht.

Door bovengenoemde werkzaamheden op de uitbestede bedrijfsprocessen en aanvullende eigen werkzaamheden hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de beleggingen, beleggingsstromen en -opbrengsten, (mutaties in) deelnemergevens en aanspraken die resulteren in (wijzigingen in) de technische voorzieningen en uitkeringen verkregen.

Het kernpunt van onze controle

In het kernpunt van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. Het kernpunt van onze controle hebben wij met de vereffenaars gecommuniceerd, maar vormt geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot dit kernpunt bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van het individuele kernpunt moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordeel over dit kernpunt.

Waardering van de technische voorzieningen

Omschrijving

De technische voorzieningen vormen een significante post op de balans van de Stichting en worden gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De waardering van de technische voorzieningen komt tot stand door middel van een berekening waarin aanspraakgegevens van deelnemers met behulp van belangrijke schattingen over levensverwachtingen, kostenniveaus en arbeidsongeschiktheid worden vertaald naar verwachte toekomstige kasstromen (uitkeringen). De kasstromen worden contant gemaakt tegen de markttrente (rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank).

Het maken van de schattingen vergt een hoge mate van oordeelsvorming van de vereffenaars, waarbij gebruik wordt gemaakt van actuariële modellen en de vereffenaars zich laten adviseren door actuariële deskundigen. Gezien de complexiteit en de invloed hiervan op de hoogte van de technische voorzieningen, het saldo van baten en lasten, het eigen vermogen en de beleidsdekkingsgraad, vormde de waardering van de technische voorzieningen een kernpunt in onze controle.

De vereffenaars hebben in de toelichting in nooit k.1 (Voorziening voor pensioenverplichtingen) de waarderingsgrondslagen en veronderstellingen voor de technische voorzieningen opgenomen.

Het evalueren van de waarderingsgrondslagen en het vaststellen van de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen vormden onderdeel van onze werkzaamheden.

Onze aanpak

Bij onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden van de certificerende actuaris die door de Stichting is aangesteld. Wij hebben bij aanvang van de controle en bij afronding ervan afstemming gehad met de certificerende actuaris over de te volgen aanpak, de aandachtspunten en de uitkomsten.

Wij hebben de door de vereffenaars gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen geëvalueerd. Hierbij hebben wij de consistentie, prudentie en actualiteit van de schattingsmethode en veronderstellingen betrokken. Wij hebben de onderbouwing van de veronderstellingen door de vereffenaars geëvalueerd aan de hand van een toetsing van de historische betrouwbaarheid daarvan en algemeen geactualiseerde uitgangspunten zoals overlevingskansen. De gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen hebben wij besproken met de certificerende actuaris. Wij hebben de actuariële verklaring zoals opgenomen in de overige gegevens en de werkzaamheden van de certificerende actuaris geëvalueerd.

Onze werkzaamheden omvatten verder het evalueren van de uitkomst van de actuariële analyse van het resultaat in relatie tot eerder gemaakte schattingen en kasstroomprojecties. Bij de uitvoering van deze werkzaamheden hebben wij gebruikgemaakt van een eigen actuaris.

Onze observatie

Wij vinden de waardering van de technische voorzieningen evenwichtig bepaald en de toelichting toereikend.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- karakteristieken van het pensioenfonds;
- kerncijfers;
- Verslag van het verantwoordingsorgaan;
- Verslag van vereffenaars;
- overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:
met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De vereffenaars zijn verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de informatie zoals vereist door Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de vereffenaars voor de jaarrekening

De vereffenaars zijn verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader zijn de vereffenaars verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die zij noodzakelijk achten om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moeten de vereffenaars afwegen of de Stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsels moeten de vereffenaars de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de vereffenaars het voornemen hebben om de Stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De vereffenaars moeten gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De vereffenaars hebben hun inschatting dat de Stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten toegelicht in de Toelichting behorende tot de jaarrekening 2018 onder paragraaf 2: overeenstemmingsverklaring.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de vereffenaars en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de vereffenaars gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een entiteit haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de vereffenaars onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de vereffenaars hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze

controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Utrecht, 27 juni 2019

KPMG Accountants N.V.

A.J.H. Reijns RA